อนุโมทนาวิธี แลคาถาพิธี

หอพระสมุดวชิรญาณสำหรับพระนคร

พิมพ์ถวายพระภิกษุสามเณร

ซึ่งมาเยี่ยมหอพระสมุด ฯ เมื่อเข้าพรรษา พ. ศ. ๒๔๖๗

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ไสภณพิพรรฒธนากร

คำนำ

การเยี่ยมหอพระสมุด ฯ เปนนักขัตฤกษ์พิเศษ สำหรับให้พระภิกษุสามเณรได้มาชมในเทศกาลเข้าพรรษา กำหนดเดือน ๘ แรม ๕ ค่ำ วันหนึ่ง แรม ๕ ค่ำวันหนึ่ง ได้เริ่มมีขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๔ กรรมการหอพระสมุด ฯ เห็นว่าเปนที่ชอบใจของพระภิกษุสามเณร แลมีผู้ศรัทธาช่วยรับเลี้ยงดูโดยเต็มใจมากด้วยกัน จึงได้จัดให้มีการเยี่ยมหอพระสมุด ฯ รับพระภิกษุสามเณรเช่นนั้น เปนประเพณีสืบมาทุก ๆ ปี นับได้ ๕ ปีเข้าบัดนี้

ก็ในการที่หอพระสมุด ฯ รับพระภิกษุสามเณรนั้น หอพระสมุด ฯ เคยเลือกเรื่องที่แปลก ๆ เปนหนังสือคติธรรมบ้าง คติโลกบ้าง ซึ่งคาดว่าพระภิกษุสามเณรจะชอบอ่าน พิมพ์ถวายทุกปีมา ได้ทราบว่าเปนที่พอใจของพระภิกษุแลสามเณรทั้งหลายมาก ในพ.ศ. ๒๔๖๘ นี้ ข้าพเจ้าได้พบหนังสืออนุโมทนาวิธีแลคาถาพิธี ซึ่งเจ้าคุณพระธรรมปาโมกข์ (จตฺตสลฺโล แจ่ม) วัดมกุฏกษัตริย์ได้รวบรวมแลแปลพิมพ์ไว้ เห็นเปนคำสวดซึ่งพระสงฆ์ย่อมใช้กันเปนสามัญทั่วไป ถ้าพิมพ์ขึ้นให้แพร่หลายก็จะเปนประโยชน์แก่พระภิกษุแลสามเณรเปนอันมาก จึงได้ขออนุญาตต่อเจ้าคุณพระธรรมปาโมกข์ แลขอให้ท่านช่วยทำอธิบายเพิ่มเติมให้แล้วพิมพ์สำหรับแจกใน พ.ศ. ๒๔๖๘ นี้ ขอขอบคุณเจ้าคุณพระธรรมปาโมกข์ ซึ่งได้มีแก่ใจเออเพื่อต่อหอพระสมุด ฯ เปนอันมากอีกประการหนึ่ง ในการเยี่ยมหอพระสมุด ฯ รับพระภิกษุสามเณรทุก ๆ ปีมา พระยมวงศานุวงศ์แลข้าราชการทั้งทายกทายิกา ที่ได้ช่วยเลี้ยง

พระภิกษุสามเณรก็หลายพระองค์ หลายท่าน กรรมการหอพระสมุด ฯ ขอขอบพระคุณในการนั้น ๆ ด้วย

ในที่สุดขอขอบคุณพระภิกษุสามเณรทั้งหลาย ที่ได้ช่วยอุปการะหอพระสมุด ฯ ด้วยประการต่าง ๆ มาเนืองนิจ ขอให้ท่านผู้มีคุณทั้งปวงนั้น กับทั้งพระภิกษุสามเณรบรรดาที่มิแก่ใจมาเยี่ยมเยือนหอพระสมุด ฯ จงมีความเจริญรุ่งเรืองในพระสาสนาถาวรสืบไปเป็นนิจการเทอญ

กรมพระยาดำรงราชานุภาพ สภานายก
หอพระสมุดวชิรญาณ
วันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๗

อธิบาย

๑ อนุโมทนารัมภคาถา สำหรับท่านผู้นำว่าเริ่มต้นก่อน อนุโมทนาทั้งปวง ฯ หน้า ๑

๒ สามัญญานโมทนาคาถา สำหรับสวดต่ออนโมทนา รัมภคาถา ฯ หน้า ๒

๓ มงคลจักรวาฬน้อย สำหรับอนุโมทนาในการมงคล ทั่วไป ฯ หน้า ๓

๔ เกณิยานุโมทนาคาถา สำหรับท่านผู้นำว่าเริ่ม อนุโมทนากาลทานสุตตคาถา หรืออิหารทานคาถา ฯ หน้า ๖

๕ กาลทานสุตตคาถา สำหรับอนโมทนากาลทาน ตามวินัย ได้แก่จีวรกาล มิกฐินเปนต้น ตามพระสูตร ได้แก่กาลทาน ๕ อย่าง คือ อาคันตุกทาน ๑ คมิกทาน ๑ คิลานทาน ๑ ทุพภิกขทาน ๑ นวทาน ฯ หน้า ๗

๖ วิหารทานคาถา สำหรับอนุโมทนาเสนาสนทาน มิกุฏิวิหารเปนต้นที่ทายกถวายสงฆ์ ฯ หน้า ๘

๗ เทวตาทิสสทักขิณานโมทนาคาถา สำหรับอนโมทนาในการกุศลพิเศษ เช่นทำบุญอายุทำบุญบ้านเรือน เปนต้น ฯ หน้า ๑๐

๘ เทวตาภิสัมมันตนคาถา สำหรับอนุโมทนาในการมงคลเกี่ยวด้วยเทวตาพลี ฯ หน้า ๑๑

๙ ปริตตกรณปาฐ สำหรับอนุโมทนาในการมงคล เพื่อทำน้ำมนต์ด้วย ฯ หน้า ๑๒

๑๐ อัคคัปปสาทสุตตคาถา สำหรับอนุโมทนาภัตตาหารทั่วไป ของทายกผู้มีความเลื่อมใสในพระรัตนตรัย ยกทักษิณานุปทานเสีย ฯ หน้า ๑๙

๑๑ นิธิกัณฑคาถา สำหรับอนุโมทนาสาธารณทาน ที่ทายกไม่ได้เจาะจงบุคคลยกให้เป็นสงฆ์ ฯ หน้า ๒๐

๑๒ สังคหวัตถุคาถา สำหรับอนุโมทนาในการทำบุญปรารภการสงเคราะห์ทั้งสิ้น ฯ หน้า ๒๕

๑๓ โภชนทานานโมทนาคาถา สำหรับอนโมทนาในการทำบุญอายุเป็นต้น ฯ หน้า ๒๖

๑๔ อาทิยสุตตคาถา สำหรับอนุโมทนาในการที่ทายกปรารภถึงผู้ที่ล่วงลับไปแล้วนาน แล้วทำบุญอุทิศไปให้ถ้าเป็นกาลใหม่ ใช้อนุโมทนาด้วย อทาสิเม ฯ หน้า ๒๖

๑๕ ติโรกุฑฑกัณฑคาถา สำหรับอนุโมทนาการทำบุญอุทิศถึงผู้ที่ล่วงลับไปปรโลกแล้วอย่างเดียว ฯ หน้า ๒๘

๑๖ สัจจปานวิธยานรูปคาถา สำหรับในพิธีสัจจปานะ ถือน้ำพระพิพัฒนสัตยา ฯ หน้า ๓๒

๑๗ ยานทานานุโมทนาคาถา สำหรับอนุโมทนาในการที่ทายกบริจาค ยาน มี เรือ รถเป็นต้น ฯ หน้า ๓๓

จะอนุโมทนาในพิธีทั้งปวง อนุโมทนารัมภคาถา กับ สามัญญา
นุโมทนาคาถา ต้องมีทุกเรื่องไป ต่อนั้นแล้วแต่รูปของทาน ซึ่งผู้
นำเห็นว่าสมควร เข้ากับเรื่อง ลงที่สุด ต้องมี ภวตุ สพฺพมงฺคลํ
เปนต้นทุกเรื่องไป ฯ

คาถาพิธี

๑	คาถาจุดเทียนชัย	หน้า ๓๖
๒	คาถาดับเทียนชัย	,, ๓๗
๓	คาถาจุดเทียนชัยสำหรับพิธีพิรุณสาตร	,, ๕๑
๔	คาถาสวดพระราชพิธีพิรุณสาตร	,, ๕๑
๕	คาถาขอฝน	,, ๕๗
๖	คาถาพิชมงคล	,, ๕๒

อนุโมทนาวิธี

๑ อนุโมทนารัมภคาถา

ยถา วาริวหา ปูรา	ห้วงน้ำที่เต็ม ย่อมยังสมุทรสาคร
ปริปูเรนฺติ สาครำ	ให้บริบูรณ์ได้ฉันใด
เอวเมว อิโต ทินฺนำ	ทานที่ท่านอุทิศให้แล้วแต่โลกนี้
เปตานำ อุปกปฺปติ	ย่อมสำเร็จประโยชน์แก่ผู้ที่ละโลก นี้ไปแล้วได้ ฉันนั้น
อิจฺฉิตำ ปตฺถิตำ ตุมฺหำ	ขออิฏฐผลที่ท่านปรารถนาแล้วตั้งใจ แล้ว
ขิปฺปเมว สมิชฺฌตุ	จงสำเร็จโดยฉับพลัน
สพฺเพ ปูเรนฺตุ สงฺกปฺปา	ขอความดำริห์ทั้งปวง จงเต็มที่
จนฺโท ปณฺณรโส ยถา	เหมือนพระจันทรวันเพ็ญ
มณิ โชติรโส ยถา ฯ	เหมือนแก้วมณีอันสว่างไสวควร ยินดี ฯ

๒ สามัญญานุโมทนาคาถา

สพฺพีติโย วิวชฺชนฺตุ
สพฺพโรโค วินสฺสตุ
มา เต ภวตฺวนฺตราโย
สุขี ทีฆายุโก ภว
สพฺพีติโย วิวชฺชนฺตุ
สพฺพโรโค วินสฺสตุ
มา เต ภวตฺวนฺตราโย
สุขี ทีฆายุโก ภว
สพฺพีติโย วิวชฺชนฺต
สพฺพโรโค วินสฺสตุ
มา เต ภวตฺวนฺตราโย
สุขี ทีฆายุโก ภว
สพฺพีติโย วิวชฺชนฺตุ
สพฺพโรโค วินสฺสตุ
มา เต ภวตฺวนฺตราโย
สุขี ทีฆายุโก ภว
อภิวาทนสีลิสฺส
นิจฺจ วุฑฺฒาปจายิโน
จตฺตาโร ธมฺมา วฑฺฒนฺติ
อายุ วณฺโณ สุขๆ พลๆ

ความจัญไรทั้งปวง จงบำราศไป
โรคทั้งปวง (ของท่าน) จงหาย
อันตรายอย่ามีแก่ท่าน
ท่านจงเปนผู้มีความสุข มีอายุยืน
ความจัญไรทั้งปวง จงบำราศไป
โรคทั้งปวง (ของท่าน) จงหาย
อันตรายอย่ามีแก่ท่าน
ท่านจงเปนผู้มีความสุข มีอายุยืน
ความจัญไรทั้งปวง จงบำราศไป
โรคทั้งปวง (ของท่าน) จงหาย
อันตรายอย่ามีแก่ท่าน
ท่านจงเปนผู้มีความสุขมีอายุยืน
ธรรมสี่ประการ คือ อายุ วรรณ สุข
พละ ย่อมเจริญแก่บุทคล ผู้มีปรกติ
ไหว้กราบ มีปรกติอ่อนน้อมต่อผู้
ใหญ่เปนนิตย์ ฯ

๓ มงคลจักกวาฬน้อย

สพฺพพุทฺธานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระพุทธเจ้าทั้งปวง
สพฺพธมฺมานุภาเวน	ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมทั้งปวง
สพฺพสงฺฆานุภาเวน	ด้วยอานุภาพแห่งพระสงฆ์ทั้งปวง
พุทฺธรตนํ ธมฺมรตนํ สงฺฆรตนํ ติณฺณํ รตนานํ อานุภาเวน	ด้วยอานุภาพแห่งรตนะสาม คือ พุทธรตนะ ธรรมรตนะ สังฆรตนะ
จตุราสีติสหสฺสธมฺมกฺขนฺธานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระธรรมขันธ์ ๘๔ พันหมื่น
ปิฏกตฺตยานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระไตรปิฎก
ชินสาวกานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระสาวกของพระชินเจ้า
สพฺเพ เต โรคา	สรรพโรคทั้งหลายของท่าน
สพฺเพ เต ภยา	สรรพภัยทั้งหลายของท่าน
สพฺเพ เต อนฺตรายา	สรรพอันตรายทั้งหลายของท่าน
สพฺเพ เต อุปทฺทวา	สรรพอุปัทวะทั้งหลายของท่าน
สพฺเพ เต ทุนฺนิมิตฺตา	สรรพนิมิตรร้ายทั้งหลายของท่าน
สพฺเพ เต อวมงฺคลา	สรรพอวมงคลทั้งหลายของท่าน

วินสฺสนฺตุ	จงพินาศไป
อายุวฑฺฒโก	ความเจริญอายุ
ธนวฑฺฒโก	ความเจริญทรัพย์
สิริวฑฺฒโก	ความเจริญสิริ
ยสวฑฺฒโก	ความเจริญยศ
พลวฑฺฒโก	ความเจริญกำลัง
วณฺณวฑฺฒโก	ความเจริญวรรณะ
สุขวฑฺฒโก	ความเจริญสุข
โหตุ สพฺพทา	จงมี (แก่ท่าน) ในกาลทั้งปวง
ทุกฺขโรคภยา เวรา	ทุกข์โรคภัย แลเวรทั้งหลาย
โสกา สตฺตุ ฯุปทฺทวา	ความโศกศัตรูแลอุบัทวะทั้งหลาย
อเนกา อนฺตรายาปี	ทั้งอันตรายทั้งหลายเปนอเนก
วินสฺสนฺตุ ฯ เตชสา	จงพินาสไปด้วยเดช
ชยสิทฺธิ ธนำ ลาภำ	ความชำนะความสำเร็จ ทรัพย์ ลาภ
โสตฺถิ ภาคฺยำ สุขำ พลำ	ความสวัสดิ ความมิโชค ความสุข กำลัง
สิริ อายุ ฯ วณฺโณ ฯ	สิริ อายุแลวรรณ
โภคำ วุฑฺฒิ ฯ ยสวา	โภคะ ความเจริญแลความเปนผู้มียศ
สตวสฺสา ฯ อายู ฯ	แลอายุยืนร้อยปี

ชิวสิทฺธิ ภวนฺตุ เต ฯ แลความสำเร็จกิจในความเปนอยู่จงมีแก่ท่าน ฯ

ภวตุ สพฺพมงฺคลํ ขอสรรพมงคล จงมีแก่ท่าน

รกฺขนฺตุ สพฺพเทวตา ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน

สพฺพพุทฺธานุภาเวน ด้วยอานุภาพ แห่งพระพุทธเจ้าทั้งปวง

สทา โสตฺถิ ภวนฺตุ เต ขอความสวัสดีทั้งหลาย จงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

ภวตุ สพฺพมงฺคลํ ขอสรรพมงคล จงมีแก่ท่าน

รกฺขนฺตุ สพฺพเทวตา ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน

สพฺพธมฺมานุภาเวน ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมทั้งปวง

สทา โสตฺถิ ภวนฺตุ เต ขอความสวัสดีทั้งหลายจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

ภวตุ สพฺพมงฺคลํ ขอสรรพมงคล จงมีแก่ท่าน

รกฺขนฺตุ สพฺพเทวตา ขอเหล่าเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน

สพฺพสงฺฆานุภาเวน ด้วยอานุภาพแห่งพระสงฆ์ทั้งปวง

สทา โสตฺถิ ภวนฺตุ เต ฯ ขอความสวัสดีทั้งหลายจงมีแก่ท่านทุกเมื่อ ฯ

๕ เกณิยานุโมทนาคาถา

อคฺคิหุตฺตมุขา ยญฺญา	ยัญทั้งหลายมีการบูชาเพลิงเปนหัวน่า
สาวิตฺติ ฉนฺทโส มุขํ	สาวิตรีฉันท์เปนยอดของฉันทศาสตร์
ราชา มุขํ มนุสฺสานํ	พระเจ้ามหาราช เปนนายกของมนุษยนิกร
นทีนํ สาคโร มุขํ	สมุทรสาครเปนประธานของแม่น้ำทั้งปวง
นกฺขตฺตานํ มุขํ จนฺโท	ดวงจันทรเปนมุข ของดวงดาวนักษัตรฤกษ์ ในอากาศ
อาทิจฺโจ ตปตํ มุขํ	ดวงภานุมาส เปนใหญ่กว่าขันตาของที่มีแสงร้อนทั้งหลาย ฉันใด
ปุญฺญมากงฺขมานานํ	สงฆ์ย่อมเปนใหญ่ สำหรับทายก
สงฺโฆ เว ยชตํ มุขํ	หวังบุญทำเพ็ญทาน ฉันนั้น
ภณิสฺสามิ มยํ คาถา	เราจักกล่าวคาถา
กาลทานปฺปทีปิกา วิหารทานปฺปทีปิกา[๑]	แสดงอานิสงส์การให้ตามกาล แสดงอานิสงส์การให้ที่อยู่
เอตา สุณนฺตุ สกฺกจฺจํ ทายกา ปุญฺญกามิโน ฯ	ขอทายกทั้งหลาย ผู้ต้องการบุญ จงตั้งใจสดับคาถาเหล่านี้เถิด ฯ

๑ ถ้าจะอนุโมทนากาลทาน พึงนำว่า กาลทานปฺปทีปิกา
ถ้าจะอนุโมทนาวิหารทาน พึงนำว่า วิหารทานปฺปทีปิกา

๕ กาลทานสุตตคาถา

กาเล ททนฺติ สปฺญฺญา	ทายกทั้งหลายเหล่าใดเปนผู้มีปัญญา
วทญฺญู วีตมจฺฉรา	มีปรกติรู้จักคำพูด ปราศจากตระหนี่
กาเลน ทินฺนํ อริเยสุ	มีใจเลื่อมใสแล้วในพระอริยะเจ้าทั้ง
อุชุภูเตสุ ตาทิสุ	หลาย ซึ่งเปนผู้ตรงคงที่ บริจาคทาน
วิปฺปสนฺนมนา ตสฺส	ทำให้เปนของที่ตนถวายโดยกาลนิยม
วิปุลา โหติ ทกฺขิณา	ในกาลสมัย ทักษิณาของทายกนั้น
	เปนคุณสมบัติมีผลไพบูล
เย ตตฺถ อนุโมทนฺติ	ชนทั้งหลายเหล่าใด อนุโมทนา หรือ
เวยฺยาวจฺจํ กโรนฺติ วา	ช่วยกระทำการขวนขวายในทานนั้น
น เตน ทกฺขิณา โอนา	ทักษิณาทานของเขามิได้บกพร่องไป
	ด้วยเหตุนั้น
เตปี ปุญฺญสฺส ภาคิโน	ชนทั้งหลายแม้เหล่านั้น ย่อมเปน
	ผู้มีส่วนแห่งบุญนั้นด้วย
ตสฺมา ทเท อปฺปฏิวานจิตฺโต	เหตุนั้น ทายกควรเปนผู้มีจิตรไม่
ยตฺถ ทินฺนํ มหปฺผลํ	ท้อถอย ให้ในที่ใด มีผลมาก
	ควรให้ในที่นั้น
ปุญฺญานิ ปรโลกสฺมึ	บุญย่อมเปนที่พึ่งอาศัยของสัตว์ทั้ง
ปติฏฺฐา โหนฺติ ปาณินนฺติ ฯ	หลายในโลกน่า ฉะนี้ ฯ

๖ วิหารทานคาถา

สีตๆ อุณฺหๆ ปฏิหนฺติ ตโต วาฬมิคานิ จ
สิริสเป จ มกเส สิสิเร วายี วุฏฺฐิโย
ตโต วาตาตโป โฆโร สญฺชาโต ปฏิหญฺญติ

เสนาสนะย่อมป้องกันเย็นแลร้อน แลสัตว์ร้าย งู ยุง น้ำค้าง ฝน ลมแลแดดอันกล้า เกิดขนแล้ว ย่อมบันเทาไป

เลณตฺถญฺจ สุขตฺถญฺจ ฌายิตุๆ จ วิปสฺสิตุๆ
วิหารทานๆ สงฺฆสฺส อคฺคๆ พุทฺเธหิ วณฺณิตๆ

การถวายวิหารแก่สงฆ์ เพื่อเร้นอยู่ เพื่อความสุข เพื่อเพ่งพิจารณา แลเพื่อเห็นแจ้ง พระพุทธเจ้าทรงสรรเสิญว่าเปนทานเลิศ

ตสฺมา หิ ปณฺฑิโต โปโส สมฺปสฺสๆ อตฺถมตฺถโน
วิหาเร การเย รมฺเม วาสเยตฺถ พหุสฺสุเต

เพราะเหตุนั้นแล บุรุษบัณฑิต เมื่อเลงเหนประโยชน์ตน พึงสร้างวิหารอันรื่นรมย์ ให้ภิกษุทั้งหลายผู้เปนพหูสูตรอยู่เถิด

เตสๆ อนฺนญฺจ ปานญฺจ วตฺถเสนาสนานิ จ
ทเทยฺย อุชุภูเตสุ วิปฺปสนฺเนน เจตสา

อนึ่งพึงถวาย เข้า น้ำ ผ้า เสนาสนะ แก่ท่านเหล่านั้น ด้วยน้ำใจอันเลื่อมใสในท่านผู้ซื่อตรง

เต ตสฺส ธมฺมํ เทเสนฺติ
สพฺพทุกฺขาปนูทนํ
ยํ โส ธมฺมมภิญฺญาย
ปรินิพฺพาตฺยนาสโวติ ฯ

เขารู้ธรรมอันใดในโลกนี้แล้ว จะเปนผู้ไม่มีอาสวะปรินิพพาน ท่านย่อมแสดงธรรมนั้น อันเปนเครื่องบันเทาทุกข์ทั้งปวงแก่เขา ดังนี้ ฯ

---

๗ เทวตาทิสสทักขิณานุโมทนาคาถา

ยสฺมิ ปเทเส กปฺเปติ	ยัณฑิตชาติสำเร็จการอยู่ในประเทศ
วาสํ ปณฺฑิตชาติโย	สถานที่ใด
สีลวนฺเตตฺถ โภเชตฺวา	พึงเชิญเหล่าท่านที่มีศีลสำรวมระวัง
สญฺญเต พฺรหฺมจาริโน	ประพฤติพรหมจรรย์เลี่ยงดูกันในที่นั้น
ยา ตตฺถ เทวตา อาสุ	เทพดาเหล่าใด มีในที่นั้น
ตาสํ ทกฺขิณมาทิเส	ควรอุทิศทักษิณาทานเพื่อเทพดา
	เหล่านั้นด้วย
ตา ปูชิตา ปูชยนฺติ	เทพดาที่ได้บูชาแล้ว ท่านย่อมบูชา
	บ้าง
มานิตา มานยนฺติ นํ	ที่ได้นับถือแล้ว ย่อมนับถือบ้าง
ตโต นํ อนุกมฺปนฺติ	แต่นั้น ท่านย่อมอนุเคราะห์เขา
มาตา ปุตฺตํว โอรสํ	ประหนึ่ง มารดาอนุเคราะห์บุตรอัน
	เปนโอรส
เทวตานุกมฺปิโต โปโส	บุรุษได้อาศัยเทพดาอนุเคราะห์แล้ว
สทา ภทฺรานิ ปสฺสติ ฯ	ย่อมเหนกิจการอันเจริญทุกเมื่อ ฯ

---

๑ ถ้าอนุโมทนานอกภัตรกาล ไม่มีฉัน เปลี่ยนเปนดังนี้:

สีลวนฺเตตฺถ นิมนฺเตตฺวา	พึงนิมตต์ท่านผู้มีศีลมาในที่นี้
ทานํ ทตฺวา ยถารหํ	ถวายทานตามสมควร

๙ เทวตาภิสัมมันตนคาถา

ยานิธ ภูตานิ สมาคตานิ
ภุมฺมานิ วา ยานิว อนฺตลิกฺเข

หมู่ภูตเหล่าใด เปนภุมมเทวดาก็ดี
เหล่าใด สถิตแล้วในอากาศก็ดี
ซึ่งมาประชุมกันแล้วในที่นี้

สพฺเพว ภูตา สุมนา ภวนฺตุ

ขอหมู่ภูตเหล่านั้น ทั้งหมดเทียว
จงเปนผู้มีจิตรโสมนัส

อโถปิ สกฺกจฺจ สุณนฺตุ ภาสิตํ
สุภาสิตํ กิญฺจิปิ โว ภเณมุ

อนึ่งจงฟังภาษิตโดยเคารพ
เราจะกล่าวสุภาษิตแม้บางประการ
แก่ท่านทั้งหลาย

ปญฺเญ สตปปาทกรํ อปาปกํ

ไม่เปนบาป เปนเครื่องทำความ
เตือนสติในบุญ

ธมฺมูปเทสํ อนุการกานํ

เปนอุบายเครื่องแนะนำอันชอบธรรม
ของบุทคลผู้กระทำตามทั้งหลาย

ตสฺมา หิ ภูตา นิสเมนฺตุ สพฺเพ
เมตฺตํ กโรถ มานุสิยา ปชาย

เพราะเหตุนั้นแล หมู่ภูตทั้งปวงจง
ฟังเถิด
ท่านทั้งหลายจงกระทำไมตรีจิตต์ใน
หมู่สัตว์มนุษย์ชาติ

ภูเตสุ พาฬฺหํ กตปุญฺญติกาย
ทิวา จ รตฺโต จ หรนฺติ เย พลึ

ผู้มีภักดีอันทำแล้วมั่นในหมู่ภูต
มนุษย์ทั้งหลายเหล่าใด ย่อมนำ
กระทำพลีกรรม ในกลางวันหรือ
กลางคืน

ปจฺโจปการํ อภิกงฺขมานา มุ่งหวังอยู่ซึ่งความอุดหนุนตอบแทน

เต โข มนุสฺสา ตนุกานุภาวา มนุษย์ทั้งหลายเหล่านั้นแล เปนผู้มีอานุภาพน้อย

ภูตา วิเสเสน มหิทฺธิกา ฯ ส่วนภูตทั้งหลายเปนผู้มีฤทธิมากโดยแปลกกัน

อทิสฺสมานา มนุเสหิ ญาตา เปนพวกอทิสสมานกาย ที่มนุษย์ทั้งหลายรู้จัก

ตสฺมา หิ เน รกฺขถ อปฺปมตฺตา ฯ เพราะเหตุนั้นแล ท่านทั้งหลายจงเปนผู้ไม่ประมาทรักษามนุษย์เหล่านั้นเถิด ฯ

---

๙ ปริตตกรณปาฐ

ยาวตา สตฺตา สัตว์ทั้งหลายมีประมาณเท่าใด

อปทา วา ทฺวิปทา วา ไม่มีเท้าก็ดี มีสองเท้าก็ดี

จตุปฺปทา วา พหุปฺปทา วา มีสี่เท้าก็ดี มีมากเท้าก็ดี

รูปี โน วา อรูปี โน วา มีรูปก็ดี ไม่มีรูปก็ดี

สญฺญิโน วา อสญฺญิโน วา มีสัญญาก็ดี ไม่มีสัญญาก็ดี

เนวสญฺญินาสญฺญิโน วา มีสัญญาหามิได้แลไม่มีสัญญาหามิได้ก็ดี

ตถาคโต เตสํ อคฺคมกฺขายติ	พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ	ปรากฏว่าเลิศกว่าสัตว์ทั้งหลาย
	เหล่านั้น
เย โข พุทฺเธ ปสนฺนา	ผู้ใดแลเลื่อมใสแล้วในพระพุทธเจ้า
อคฺเค เต ปสนฺนา	ผู้นั้นชื่อว่าเลื่อมใสแล้วในท่านผู้เลิศ
อคฺเค โข ปน ปสนฺนานํ	แลวิบากที่เลิศ ย่อมมีแก่ผู้ที่เลื่อมใส
อคฺโค วิปาโก	ในท่านผู้เลิศ
ยทิทฺธิ วิตฺตํ อิธ วา หุรํ วา	ทรัพย์เครื่องปลื้มใจอันใดอันหนึ่งใน
	โลกนี้ก็ดี ในโลกอื่นก็ดี
สคฺเคสุ วา ยทิทฺธิ รตนํ ปณีตํ	รตนะอันใดอันประณีตในสวรรค์ก็ดี
น โน สมํ อตฺถิ ตถาคเตน	วัตถุอันนั้น เสมอด้วยพระตถาคตเจ้า
	ย่อมไม่มี
อิทมฺปิ พุทฺเธ รตนํ ปณีตํ	แม้อันนี้เป็นรตนะอันประณีต ใน
	พระพุทธเจ้า
เอเตน สจฺเจน สวตฺถิ โหตุ ฯ	ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมีฯ
ยาวตา ธมฺมา	ธรรมทั้งหลาย มีประมาณเท่าใด
สงฺขตา วา อสงฺขตา วา	เป็นสังขตะก็ดี เป็นอสังขตะก็ดี
วิราโค เตสํ อคฺคมกฺขายติ	วิราคะธรรมปรากฏว่าเลิศกว่าธรรม
	ทั้งหลายเหล่านั้น

ยทิทำ	วิราคะธรรมน์ คือ ะ
มทนิมุมทโน	ธรรมยังความเมาให้สร่าง
ยีปาสวินโย	ธรรมอันนำความอยากออก
อาลยสมุคฆาโต	ความถอนขึ้นด้วยดีซึ่งอาลัย
วฏฏูปขุเฉโท	ความเข้าไปตัดเสียซึ่งวัฏฏะ
ตณหกุขโย	ความสิ้นแห่งตัณหา
วิราโค	ความหมดราคะ
นิโรโธ	ความดับ
นิพพานำ	นิพพาน
เย โข วิราคธมุเม ปสนุนา	ผู้ใดแลเลื่อมใสแล้วในวิราคธรรม
อคุเค เต ปสนุนา	ผู้นั้นชื่อว่าเลื่อม ใสแล้วใน ธรรม ที่เลิศ
อคุเค โข ปน ปสนุนานำ อคุโค วิปาโก	แลวิบากที่เลิศย่อมมีแก่ผู้ที่เลื่อมใส แล้วในธรรมที่เลิศ
ขยำ วิราคำ อมตำ ปณีตำ ยทชุฌคา สกุยมุนี สมาหิโต	พระศากยมุนีเจ้า มีพระทัยตั้งมั่น ได้บัลลุธรรมอันใด เปนที่สิ้นไป แห่งกิเลศ เปนธรรมอันไม่มัวยมรณ์ เปนธรรมอันประณีต

น เตน ธมฺเมน สมตฺถิ กิญฺจิ	สิ่งใดสิ่งหนึ่งเสมอด้วยพระธรรมนั้น ย่อมไม่มี
อิทมฺปิ ธมฺเม รตนํ ปณีตํ	แม้อันนี้ เปนรตนะอันประณีต ในพระธรรม
เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ ฯ	ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดี จงมี ฯ
ยาวตา ธมฺมา สงฺขตา	ธรรมทั้งหลายที่เปนสังขตะ มีประมาณเท่าใด
อริโย อฏฺฐงฺคิโก มคฺโค	ทางมีองค์แปดเครื่องไปจากข้าศึก คือ กิเลส
เตสํ อคฺคมกฺขายติ	ปรากฏว่า เลิศกว่าสังขตธรรม ทั้งหลายเหล่านั้น
เสยฺยถิทํ	ทางนั้น อย่างไร
(๑) สมฺมาทิฏฺฐิ	ปัญญาอันเหนชอบ
(๒) สมฺมาสงฺกปฺโป	ความดำริห์ชอบ
(๓) สมฺมาวาจา	วาจาชอบ
(๔) สมฺมากมฺมนฺโต	การงานชอบ
(๕) สมฺมาอาชีโว	ความเลี้ยงชีวิตชอบ
(๖) สมฺมาวายาโม	ความเพียรชอบ
(๗) สมฺมาสติ	ความระลึกชอบ
(๘) สมฺมาสมาธิ	ความตั้งจิตต์ชอบ

เย โข อริยมคฺคธมฺเม	ผู้ใดแลเลื่อมใสแล้วในอริยมรรค
ปสนฺนา	ธรรม
อคฺเค เต ปสนฺนา	ผู้นั้นชื่อว่า เลื่อมใสแล้วในธรรม
	ที่เลิศ
อคฺเค โข ปน ปสนฺนานํ	แลวิบากที่เลิศ ย่อมมีแก่ผู้เลื่อมใส
อคฺโค วิปาโก	แล้วในธรรมที่เลิศ
ยมฺพุทฺธเสฏฺโฐ ปริวณฺณยี สุจิ	พระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐทรงสรรเสริญ
	แล้วซึ่งสมาธิอันใด ว่าเปนธรรม
	อันสอาด
สมาธิมานนฺตรกญฺญมาหุ	บัณฑิตทั้งหลาย กล่าวแล้วซึ่ง
	สมาธิอันใด ว่าเปนอนันตริกะให้ผล
	โดยลำดับ
สมาธินา เตน สโม น วิชฺชติ	สมาธิอื่นเสมอด้วยสมาธินั้นย่อม
	ไม่มี
อิทมฺปิ ธมฺเม รตนํ ปณีตํ	แม้อันนี้ เปนรตนะอันประณีตใน
	พระธรรม
เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ ฯ	ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมี ฯ
ยาวตา สงฺฆา วา คณา วา	หมู่ก็ดี พวกก็ดี มีประมาณเท่าใด
ตถาคตสาวกสงฺโฆ	สงฆ์สาวกของพระตถาคตเจ้า
เตสํ อคฺคมกฺขายติ	ปรากฏว่าเลิศกว่าหมู่แลพวก
	เหล่านั้น

ยทิทำ
จตฺตาริ ปุริสยุคานิ
อฏฺฐ ปุริสปุคฺคลา
เย โข สงฺเฆ ปสนฺนา
อคฺเค เต ปสนฺนา

สงฆ์สาวกของพระตถาคต อย่างไร
คู่แห่งบุรุษทั้งหลายสี่
บุรุษบุทคลทั้งหลายแปด
ผู้ใดแลเลื่อมใสแล้ว ในสงฆ์
ผู้นั้น ชื่อว่า เลื่อมใสแล้วในสงฆ์
ที่เลิศ

อคฺเค โข ปน ปสนฺนานํ
อคฺโค วิปากโก
เย ปุคฺคลา อฏฺฐ สตฺ ปสฏฺฐา
จตฺตาริ เอตานิ ยุคานิ โหนฺติ

แลวิบากที่เลิศ ย่อมมีแก่ผู้เลื่อมใส
แล้วในสงฆ์ที่เลิศ
บุทคลทั้งหลายเหล่าใด แปดพวก
สี่คู่ อันสัปบุรุษทั้งหลายสรรเสิญ
แล้ว

เตทกฺขิเณยฺยา สุคตสฺส สาวกา
เอเตสุ ทินฺนานิ มหปฺผลานิ

บุทคลทั้งหลายเหล่านั้น เปนสาวก
ของพระสุคตควรแก่ทักษิณาทาน
ทานทั้งหลายอันบุทคลถวายแล้ว
ในท่านเหล่านั้น ย่อมเปนของมี
ผลมาก

อิทมฺปิ สงฺเฆ รตนํ ปณีตํ
เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ
เย สุปฺปยุตฺตา มนสา ทฬฺเหน
นิกฺกามิโน โคตมสาสนมฺหิ

แม้อันนี้เปนรตนะอันประณีตในสงฆ์
ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมี
อริยบุทคลทั้งหลายเหล่าใด ใน
ศาสนาพระโคตมเจ้า ประกอบดี
แล้ว มีใจมั่นคงมีความใคร่ออกไป
แล้ว

เต ปฏิปตฺตา อมตํ วิคยฺห อริยบุทคลทั้งหลายเหล่านั้นถึงแล้ว
ซึ่งพระอรหัตตผลที่ควรถึง หยั่งเข้า
สู่พระนิพพาน

ลทฺธา มุธา นิพฺพุติ ภุญฺชมานา ได้ซึ่งความดับกิเลสโดยเปล่า ๆ
ไม่ต้องซ้อ แล้วเสวยผลอยู่

อิทมฺปิ สำเฆ รตนำ ปณีตำ แม้อันนี้เปนรตนะอันประณีตในสงฆ์

เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมี

ขีณำ ปุราณำ นวำ นตฺถิ สมฺภวำ กรรมเก่าของพระอริยบุทคลเหล่าใด
สิ้นแล้ว กรรมใหม่ย่อมไม่มีปรากฏ

วิรตฺตจิตฺตายติเก ภวสฺมิ พระอริยบุทคลเหล่าใด มีจิตต์อัน
หน่ายแล้วในภพต่อไป

เต ขีณพีชา อวิรุฬฺหิฉนฺทา พระอริยบุทคลเหล่านั้น มีพืชอัน
สิ้นแล้ว มีความพอใจงอกไม่ได้แล้ว

นิพฺพนฺติ ธีรา ยถายมฺปทีโป เปนผู้มีปัญญา ย่อมปรินิพพาน
เหมือนประทีปอันดับไปฉนั้น

อิทมฺปิ สำเฆ รตนำ ปณีตำ แม้อันนี้ เปนรตนะอันประณีตในสงฆ์

เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ ฯ ด้วยคำสัตย์นี้ขอความสวัสดีจงมี ฯ

---

๑๐ อัคคัปปสาทสุตตคาถา

อคฺคโต เว ปสนฺนานํ	เมื่อบุทคลรู้จักธรรมอันเลิศ
อคฺคํ ธมฺมํ วิชานตํ	เลื่อมใสแล้วโดยความเป่นของเลิศ
อคฺเค พุทฺเธ ปสนฺนานํ	เลื่อมใสแล้วในพระพุทธเจ้าผู้เลิศ
ทกฺขิเณยฺเย อนุตฺตเร	ซึ่งเปนทักษิไณยบุทคลอันเยี่ยมยอด
อคฺเค ธมฺเม ปสนฺนานํ	เลื่อมใสแล้วในพระธรรมอันเลิศ
วิราคูปสเม สุเข	ซึ่งเปนธรรมปราศจากราคะแลสงบ รำงับเปนสุข
อคฺเค สงฺเฆ ปสนฺนานํ	เลื่อมใสแล้วในพระสงฆ์ผู้เลิศ
ปุญฺญกฺเขตฺเต อนุตฺตเร	ซึ่งเปนบุญเขตอย่างยอด
อคฺคสฺมึ ทานํ ททตํ	ถวายทานในท่านผู้เลิศนั้น
อคฺคํ ปุญฺญํ ปวฑฺฒติ	บุญที่เลิศก็ย่อมเจริญ
อคฺคํ อายุ จ วณฺโณ จ	อายุ วรรณะที่เลิศ
ยโส กิตฺติ สุขํ พลํ	แลยศเกียรติคุณ สุข พละที่เลิศ ย่อมเจริญ
อคฺคสฺส ทาตา เมธาวิ	ผู้มีปัญญาตั้งมั่นในธรรมอันเลิศแล้ว
อคฺคธมฺมสมาหิโต	ให้ทานแก่ท่านผู้เปนบุญเขตอันเลิศ
เทวภูโต มนุสฺโส วา	จะไปเกิดเปนเทพยดา หรือไปเกิด เปนมนุษย์ก็ตาม

อคฺคปฺปตฺโต ปโมทตีติ ฯ ย่อมถึงความเปนผู้เลิศยันเทิงอยู่ดังนี้แล ฯ

๑๑ นิธิกัณฑคาถา

นิธิ นิเธติ ปุริโส ขุมทรัพย์ผู้ชายฝังไว้

คมฺภีเร อุทกนฺติเก ในที่ลึกมีน้ำเปนที่สุด

อตฺเถ กิจฺเจ สมุปฺปนฺเน ด้วยคิดว่า เมื่อกิจที่เปนประโยชน์เกิดขึ้น

อตฺถาย เม ภวิสฺสติ ทรัพย์นี้จักเปนประโยชน์แก่เรา

ราชโต วา ทุรุตฺตสฺส เมื่อเราถูกข้าศึกใส่ใคล้ว่าเปนคนร้าย ทรัพย์นี้จักมีเพื่อเปลื้องตนจากราชภัย

โจรโต ปีฬิตสฺส วา เมื่อเราถูกโจรเบียดบัน ทรัพย์นี้จักมีเพื่อช่วยเราให้พ้นจากโจร

อิณสฺส วา ปโมกฺขาย ทรัพย์นี้จักมี เพื่อเปลื้องหนี้

ทุพฺภิกฺเข อาปทาสุ วา ทรัพย์นี้จักเปน ประโยชน์ ในคราวทุพภิกขภัย เมื่ออันตรายเกิดขึ้น ทรัพย์นี้จักมีประโยชน์

เอตทตฺถาย โลกสฺมึ ในโลก ขุมทรัพย์ที่เขาฝังไว้ ก็เพื่อ

นิธิ นาม นิธิยฺยติ ประโยชน์นี้แล

ตาวสฺสุนิหิโต สนฺโต
คมฺภีเร อุทกนฺติเก
น สพฺโพ สพฺพทาเยว
ตสฺส ตำ อุปกปฺปติ

ขุมทรัพย์ที่เขาฝังไว้เป็นอย่างดี ในที่ลึกมีน้ำเย็นที่สุด เพียงนั้น
ขุมทรัพย์นั้นทั้งหมด ย่อมหาสำเร็จประโยชน์แก่เขา ในกาลทั้งปวงทีเดียวไม่

นิธิ วา ฐานา จวติ
สญฺญา วาสฺส วิมุยฺหติ
นาคา วา อปนาเมนฺติ
ยกฺขา วาปิ หรนฺติ นำ
อปฺปิยา วาปิ ทายาทา
อุทฺธรนฺติ อปสฺสโต
ยทา ปุญฺญกฺขโย โหติ
สพฺพเมตำ วินสฺสติ

เพราะขุมทรัพย์เคลื่อนจากที่เสียบ้าง ความำของเขาเคลื่อนคลาดเสียบ้าง นาคทั้งหลายลักไปเสียบ้าง ยักษ์ทั้งหลายลักไปเสียบ้าง ผู้รับมรดกที่ไม่ชอบกัน ย่อมลอบขุดเอาไป เมื่อเขาไม่เห็นบ้าง ในเวลาที่เขาสิ้นบุญ ขุมทรัพย์ทั้งหมดนั้น ย่อมพินาสไป

ยสฺส ทาเนน สีเลน
สญฺญเมน ทเมน จ
นิธิ สุนิหิโต โหติ
อิตฺถิยา ปุริสสฺส วา
เจติยมฺหิ จ สำเฆ วา
ปุคฺคเล อติถีสุ วา

ขุมทรัพย์คือบุญ ของผู้ใด เป็นหญิงก็ตาม เป็นชายก็ตาม ฝังไว้ดีแล้ว ด้วยทาน ศีล ความสำรวม แลความฝึก ในเจดีย์ก็ดี ในสงฆ์ก็ดี ในบุคคลก็ดี ในแขกก็ดี

อนุโมทนาวิธิ

มาตริ ปิตริ วาปิ
อโถ เชฏฺฐมฺหิ ภาตริ
เอโส นิธิ สุนิหิโต
อเชยฺโย อนุคามิโย

ในมารดาก็ดี ในบิดาก็ดี
ในพี่ชายก็ดี
ขุมทรัพย์นั่น ชื่อว่าฝังไว้ดีแล้ว
ใคร ๆ ไม่อาจผจญได้ เป็นของ
ติดตามตนไปได้

ปหาย คมนีเยสุ
เอตำ อาทาย คจฺฉติ
อสาธารณมญฺเญสำ
อโจรหรโณ นิธิ
กยิราถ ธีโร ปุญฺญานิ
โย นิธิ อนุคามิโก
เอส เทวมนุสฺสานำ
สพฺพกามทโท นิธิ
ยำ ยำ เทวาภิปตฺเถนฺติ
สพฺพเมเตน ลพฺภติ

บันดาโภคะทั้งหลายเขาจำต้องละไป
เขาจะพาเอาขุมทรัพย์คือบุญนั่นไป
ขุมทรัพย์คือบุญ ไม่สาธารณแก่ชน
เหล่าอื่น โจรก็ลักไปไม่ได้
บุญนิธิอันใด ติดตามตนไปได้
ปราชญ์พึงทำบุญนิธิอันนั้น
บุญนิธินั้น ให้สิ่งที่ต้องการทุกอย่าง
แก่เทวดาแลมนุษย์ทั้งหลาย
เทวดาแลมนุษย์ทั้งหลายปรารถนาสิ่งใด ๆ
ผลนั้น ๆ ทั้งหมด อันตนย่อมได้
ด้วยบุญนิธินั้น

สุวณฺณตา สุสรตา

ความเป็นผู้มีผิวพรรณงาม ความ
เป็นผู้มีเสียงไพเราะ

สุสณฺฐานํ สุรูปตา ความเปนผู้มีทรวดทรงดี ความเปนผู้มีรูปสวย

อาธิปจฺจํ ปริวาโร ความเปนอธิบดี ความเปนผู้มีบริวาร

สพฺพเมเตน ลพฺภติ อิฏฐผลทั้งปวงนั้น อันเทวดาและมนุษย์ย่อมได้ ด้วยบุญนิธินั้น

ปเทสรชฺชํ อิสฺสริยํ ความเปนพระราชา เฉพาะประเทศ ความเปนใหญ่ (คือความเปนพระเจ้าจักรพรรดิ)

จกฺกวตฺติสุขํ ปียํ สุขของพระเจ้าจักรพรรดิ อันเปนที่พึงใจ

เทวรชฺชมฺปี ทิพฺเพสุ ความเปนพระราชาแห่งเทวดา ในทิพยนิกายทั้งหลาย

สพฺพเมเตน ลพฺภติ อิฏฐผลทั้งปวงนั้น อันเทวดาและมนุษย์ทั้งหลายย่อมได้ด้วยบุญนิธินั้น

มานุสิกา จ สมฺปตฺติ สมบัติเปนของมนุษย์ด้วย

เทวโลเก จ ยา รติ สมบัติอันบุคคลพึงรื่นรมย์ ในเทวโลกด้วย

ยา จ นิพฺพานสมฺปตฺติ สมบัติ คือ พระนิพพานด้วย

สพฺพเมเตน ลพฺภติ สมบัติทั้งปวงนั้น อันเทวดาและมนุษย์ทั้งหลายย่อมได้ ด้วยบุญนิธินั้น

มิตฺตสมฺปทมาคมฺม
โยนิโส เจ ปยุญฺชโต
วิชฺชาวิมุตฺติวสิภาโว

สพฺพเมเตน ลพฺภติ

ปฏิสมฺภิทา วิโมกฺขา จ
ยา จ สาวกปารมี
ปจฺเจกโพธิ พุทฺธภูมิ
สพฺพเมเตน ลพฺภติ

เอวํ มหตฺถิกา เอสา
ยทิทํ ปุญฺญสมฺปทา
ตสฺมา ธิรา ปสํสนฺติ
ปณฺฑิตา กตปุญฺญตนฺติ ฯ

ความดีบุคคล อาศรัยคุณเครื่องถึง
พร้อม คือมิตรแล้ว ถ้าประกอบ
โดยอุบายที่ชอบ เปนผู้ชำนาญใน
วิชชาแลวิมุติ
อิฏฐผลทั้งปวงนั้น อันเทวดาแล
มนุษย์ทั้งหลายย่อมได้ด้วยบุญนิธินั้น

ปฏิสัมภิทา แลวิโมกข์
แลสาวกบารมีญาณ
ปัจเจกโพธิญาณ พุทธภูมิ
อิฏฐผลทั้งปวงนั้น อันเทวดาแล
มนุษย์ทั้งหลายย่อมได้ ด้วยบุญ
นิธินั้น

คุณเครื่องถึงพร้อมคือบุญนั้น
เปนไปเพื่อประโยชน์ใหญ่อย่างนี้
เพราะเหตุนั้น บัณฑิตผู้มีปัญญา
จึงสรรเสริญข้อที่บุคคลมีบุญอันทำ
ไว้แล้ว ดังนี้ ฯ

๑๒ สังคหวัตถุคาถา

ทานญฺจ เปยฺยวชฺชญฺจ — การให้ ๑ ถ้อยคำอันไพเราะ ๑
อตฺถจริยา จ ยา อิธ — ความประพฤติประโยชน์ในโลกนี้ ๑
สมานตฺตตา จ ธมฺเมสุ — ความเปนผู้ประพฤติสม่ำเสมอ ในธรรมนั้นๆ ในบุทคลนั้นๆ ตามควร ๑
ตตฺถ ตตฺถ ยถารหำ
เอเต โข สงฺคหา โลเก — ธรรมเครื่องสงเคราะห์ในโลกเหล่านี้
รถสฺสาณิว ยายโต — แลเปรียบเหมือนลิ่มสลักแห่งรถอันไปอยู่

เอเต จ สงฺคหา นาสฺสุ — ถ้าธรรมเครื่องสงเคราะห์เหล่านี้ไม่พึงมีไซ้

น มาตา ปุตฺตการณา — มารดาแลบิดา ไม่พึงได้ความนับถือ
ลเภถ มานำ ปูชำ วา — หรือบูชา เพราะเหตุมีบุตร
ปิตา วา ปุตฺตการณา

ยสฺมา จ สงฺคหา เอเต — เหตุใด บัณฑิตทั้งหลาย ย่อมพิจารณาเห็นชอบ ซึ่งธรรมเครื่องสงเคราะห์เหล่านี้
สมเวกฺขนฺติ ปณฺฑิตา

ตสฺมา มหตฺตำ ปปฺโปนฺติ — เหตุนั้น จึงถึงความเปนคนใหญ่
ปาสำสา จ ภวนฺติ เตติ ฯ — บัณฑิตทั้งหลายนั้น ย่อมเปนผู้ที่ควรสรรเสริญ ดังนี้ ฯ

๑๓ โภชนทานานุโมทนาคาถา

อายุโท พลโท ธีโร ผู้มีปัญญา ให้อายุ ให้กำลัง
วณฺณโท ปฏิภาณโท ให้วรรณ ให้ปฏิภาณ
สุขสฺส ทาตา เมธาวี ผู้มีปัญญา ให้ความสุข
สุขํ โส อธิคจฺฉติ ย่อมได้ประสบสุข

อายุํ ทตฺวา พลํ วณฺณํ | บุทคลผู้ให้อายุ วรรณ สุข
สุขญฺจ ปฏิภาณโท | แลปฏิภาณ
ทีฆายุ ยสวา โหติ | ยังเกิดในที่ใด ๆ ย่อมเปนผู้มีอายุ
ยตฺถ ยตฺถูปปชฺชติ ฯ | ยืน มียศในที่นั้น ๆ ดังนี้ ฯ

---

๑๔ อาทิยสุตตคาถา

ภุตฺตา โภคา ภตา ภจฺจา โภคะทั้งหลาย เราได้บริโภคแล้ว
บุทคลทั้งหลายที่ควรเลี้ยง เราได้เลี้ยงแล้ว
วิติณฺณา อาปทาสุ เม อันตรายทั้งหลาย เราได้ข้ามพ้นไปแล้ว
อุทฺธคฺคา ทกฺขิณา ทินฺนา ทักษิณาที่เจริญผล เราได้ให้แล้ว
อโถ ปญฺญ พลิ กตา อนึ่งพลีหา เราได้ทำแล้ว

อุปฏฺฐิตา สีลวนฺโต
สญฺญตา พฺรหฺมจาริโน
ยทตฺถํ โภคมิจฺเฉยฺย
ปณฺฑิโต ฆรมาวสํ
โส เม อตฺโถ อนุปฺปตฺโต
กตํ อนนุตาปิยํ

เอตํ อนุสฺสรํ มจฺโจ
อริยธมฺเม ฐิโต นโร
อิเธว นํ ปสํสนฺติ

เปจฺจ สคฺเค ปโมทตีติ ฯ

ท่านผู้มีศีล สำรวมแล้ว ประพฤติ
พรหมจรรย์ เราได้บำรุงแล้ว
บัณฑิตผู้ครองเรือน ปรารถนาโภคะ
เพื่อประโยชน์อันใด
ประโยชน์นั้น เราได้บัลลุแล้ว
กรรมไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเดือดร้อน
ภายหลัง เราได้ทำแล้ว

นรชนผู้จะต้องตาย เมื่อตามระลึก
ถึงคุณข้อนี้อยู่ย่อมเป็นผู้ตั้งอยู่ใน
อริยธรรม
เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ย่อม
สรรเสริญนรชนนั้น ในโลกนี้
นรชนนั้น ละโลกนี้ไปแล้ว ย่อม
บันเทิงในสวรรค์ ดังนี้ ฯ

๑๕ ติโรกุฑฑกณฑคาถา

ติโรกุฑฺเฑสุ ติฏฺฐนฺติ
สนฺธิสิงฺฆาฏเกสุ จ
ทฺวารพาหาสุ ติฏฺฐนฺติ
อาคนฺตฺวาน สกํ ฆรํ

ฝูงเปรตมาสู่เรือนญาติ ด้วยคิดว่า
เรือนของตน ยืนอยู่ใกล้ภายนอก
ฝาเรือนบ้าง ณะทางสี่แพร่งแล
ทางสามแพร่งบ้าง ใกล้บานประตู
เมือง แลบานประตูเรือนบ้าง

ปหุเต อนฺนปานมฺหิ
ขชฺชโภชฺเช อุปฏฺฐิเต

ครั้นเมื่อข้าวแลน้ำ ของเคี้ยวแล
ของบริโภคเปนอันมาก ตั้งอยู่
ใกล้แล้ว

น เตสํ โกจิ สรติ

ญาติไร ๆ ของเปรตเหล่านั้น หา
รลึกได้ไม่

สตฺตานํ กมฺมปจฺจยา

เพราะกรรมของ สัตว์ทั้งหลาย เปน
ปัจจัย

เอวํ ททนฺติ ญาตีนํ
เย โหนฺติ อนุกมฺปกา
สุจึ ปณีตํ กาเลน
กปฺปิยํ ปานโภชนํ

ชนเหล่าใด เปนผู้เอ็นดู ชนเหล่านั้น
ย่อมให้น้ำควรดื่มแลโภชนะอันสอาด
ประณีต เปนของควร (อุทิศ) เพื่อ
ญาติทั้งหลาย ผู้ละโลกนี้ไปแล้ว
อย่างนี้ว่า

อิทำ โว ญาตินำ โหตุ
สุขิตา โหนฺตุ ญาตโย
เต จ ตตฺถ สมาคนฺตวา
ญาติเปตา สมาคตา

ทานนี้ จงถึงแก่ญาติทั้งหลาย
ขอญาติทั้งหลายจงถึงความสุขเถิด
พวกญาติผู้ละโลกนี้ไปแล้วเหล่านั้น
แลพร้อมกันมาประชุมในสถานที่
ให้ทานนั้น

ปหุเต อนฺนปานมฺหิ
สกฺกจฺจำ อนุโมทเร
จิรำ ชีวนฺตุ โน ญาติ
เยสำ เหตุ ลภาม เส

อนุโมทนาโดยเคารพ ในเข้าแลน้ำ
เปนอันมากว่า
เราทั้งหลายได้สมบัติเช่นนี้ เพราะ
ญาติเหล่าใด ขอญาติเหล่านั้นของ
พวกเราจงเปนอยู่นานเถิด

อมฺหากญฺจ กตา ปูชา
ทายกา จ อนิปฺผลา
น หิ ตตฺถ กสี อตฺถิ
โครกฺเขตฺถ น วิชฺชติ
วณิชฺชา ตาทิสี นตฺถิ

บูชา อันทายกทั้งหลายทำแล้วแก่
เราทั้งหลาย
แลทายกทั้งหลาย ก็หาไร้ผลไม่
อันที่จริง ในเปรตวิสัยนั้น ไม่มี
กสิกรรม
ไม่มีโครักขกรรม
ไม่มีการค้าขาย อันเปนเหตุได้
สมบัติ

127227

หิรญฺเญน กยากยํ ไม่มีการแลกเปลี่ยนด้วยเงิน

อิโต ทินฺเนน ยาเปนฺติ | ยุทคลทั้งหลายทำกาลกิริยา ไปเกิด
เปตา กาลกตา ตหึ | เปนเปรต ย่อมยังอัตตภาพให้เป็น
ไปในเปรตวิสัยนั้น ด้วยทานที่ญาติ
ให้แล้วจากโลกนี้

อุณฺณเต อุทกํ วุฏฺฐํ น้ำฝนตกลงในที่ดอน
ยถา นินฺนํ ปวตฺตติ ย่อมไหลไปสู่ที่ลุ่ม ฉันใด

เอวเมว อิโต ทินฺนํ | ทานที่ทายกให้แล้วแต่มนุษยโลก
เปตานํ อุปกปฺปติ | ย่อมสำเร็จแก่เปรตทั้งหลายฉันนั้น

ยถา วาริวหา ปูรา | แม่น้ำเต็มด้วยน้ำแล้ว ย่อมยัง
ปริปูเรนฺติ สาครํ | สมุทรสาครให้เต็มเปี่ยม ฉันใด

เอวเมว อิโต ทินฺนํ | ทานที่ทายกให้แล้วแต่มนุษยโลกนี้
เปตานํ อุปกปฺปติ | ย่อมสำเร็จแก่เปรตทั้งหลาย ฉันนั้น

อทาสิ เม อกาสิ เม | ยุทคลมาระลึกถึงอุปการะอันท่านได้
ญาติมิตฺตา สขา จ เม | ทำแก่ตนในกาลก่อนว่า ผู้นี้ได้ให้
เปตานํ ทกฺขิณํ ทชฺชา | สิ่งนี้แก่เรา ผู้นี้ได้ทำกิจนี้ของเรา
ปุพฺเพ กตมนุสฺสรํ | ผู้นี้เป็นญาติ เป็นมิตร เป็นเพื่อน
ของเราดังนี้แล้ว ก็ควรให้ทักษิณา
ทาน เพื่อนผู้ที่ละโลกนี้ไปแล้ว

น หิ รุณฺณํ วา โสโก วา
ยาวญฺญา ปริเทวนา

น ตํ เปตานมตฺถาย
เอวํ ติฏฺฐนฺติ ญาตโย
อยญฺจ โข ทกฺขิณา ทินฺนา
สงฺฆมฺหิ สุปติฏฺฐิตา
ทีฆรตฺตํ หิตายสฺส
ฐานโส อุปกปฺปติ

โส ญาติธมฺโม จ อยํ นิทสฺสิโต
เปตาน ปูชา จ กตา อปฺปารา
พลญฺจ ภิกฺขูนมนุปฺปทินฺนํ
ตุมฺเหหิ ปุญฺญํ ปสุตํ
อนปฺปกนฺติ ฯ

การร้องไห้ก็ดี การเศร้าโศกก็ดี
หรือการร่ำไรรำพันอย่างอื่นก็ดี
บุทคลไม่ควรทำทีเดียว
เพราะว่า การร้องไห้เป็นต้นนั้น
ไม่เป็นประโยชน์แก่ญาติทั้งหลาย
ผู้ละโลกนี้ไปแล้ว
ญาติทั้งหลายย่อมตั้งอยู่อย่างนั้น
ก็ทักษิณานุปทานนี้แล อันท่าน
ให้แล้ว
ประดิษฐานไว้ดีแล้วในสงฆ์
ย่อมสำเร็จประโยชน์เกื้อกูลแก่ผู้
ล่วงลับโลกนี้ไปแล้วนั้น ตลอดกาล
นานตามฐานะ
ญาติธรรมนี้นั้น ท่านได้แสดงให้
ปรากฏแล้ว
แลบูชาอันยิ่ง ท่านก็ได้ทำแล้ว
แก่ญาติทั้งหลายผู้ละโลกนี้ไปแล้ว
กำลังแห่งภิกษุทั้งหลาย ชื่อว่าท่าน
ได้เพิ่มให้แล้วด้วย
บุญไม่น้อย ท่านได้ขวนขวายแล้ว
ดังนี้แล ฯ

๑๖ สัจจปานวิธยานุรูปคาถา

สจฺจํ เว อมตา วาจา คำจริงแลเปนคำอันไม่ตาย
เอส ธมฺโม สนนฺตโน ธรรมนี้เปนของเก่า
สจฺเจ อตฺเถ จ ธมฺเม จ สัปบุรุษทั้งหลาย เปนผู้ดำรงอยู่
อหุ สนฺโต ปติฏฺฐิตา แล้วในสัจจที่เปนอรรถด้วยเปน
ธรรมด้วย
สทฺธิธ วิตฺตํ ปุริสสฺส เสฏฺฐํ ความเชื่อเปนทรัพย์เครื่องปลื้มใจ
อันประเสริฐของบุรุษในโลกนี้
ธมฺโม สุจิณฺโณ สุขมาวหาติ ธรรมอันบุทคลประพฤติดีแล้วนำสุข
มาให้
สจฺจํ หเว สาธุตรํ รสานํ คำจริงแลนาเปนรสอันอร่อยกว่ารส
ทั้งหลาย
ปญฺญาชีวิชีวิตมาหุ เสฏฺฐํ นักปราชญ์กล่าวชีวิตของผู้ที่เปน
อยู่ด้วยปัญญาว่าประเสริฐ
สทฺทหาโน อรหตํ เมื่อบุทคลเชื่อต่อความบัลลุพระ
ธมฺมํ นิพฺพานปตฺติยา นิพพานอันเปนธรรมของพระอรหันต์
สุสฺสูสํ ลภเต ปญฺญํ ฟังด้วยดีย่อมได้ปัญญา
อปฺปมตฺโต วิจกฺขโณ บุทคลผู้ไม่ประมาท ใคร่ครวญ
ปฏิรูปการี ธุรวา มีธุระ กระทำการอันสมควร
อุฏฺฐาตา วินฺทเต ธนํ เปนผู้ขยัน ย่อมได้ทรัพย์

สขฺเขน กิตฺติ ปปฺโปติ
ททำ มิตฺตานิ คนฺถติ
ยสฺเสเต จตุโร ธมฺมา

สทฺธสฺส ฆรเมสิโน
สจฺจำ ธมฺโม ธิติ จาโค
ส เว เปจฺจ น โสจติ

อิงฺฆ อญฺเญปี ปุจฺฉสฺสุ
ปุถู สมณพฺราหฺมเณ
ยทิ สจฺจา ทมา จาคา
ขนฺตยา ภิยฺโยธ วิชฺชตีติ ฯ

บุทคลย่อมถึงเกียรติด้วยสัจจ
ผู้ให้ย่อมผูกพันมิตร์ทั้งหลายไว้ได้
ธรรมสี่ประการเหล่านี้ มีอยู่แก่
บุทคลผู้ใด
ซึ่งเปนผู้มีศรัทธาอยู่ครองเรือน
คือ สัจจธรรม ความตั้งมั่น จาคะ
บุทคลผู้นั้นแล ละโลกนี้ไปแล้ว
ย่อมไม่โศกเศร้า

ถ้าธรรมในโลกนี้ย่อมมียิ่งไปกว่า
สัจจะ ทมะ จาคะ ขันติ เชิญท่านลอง
ถามสมณะพราหมณ์ แม้เหล่าอื่น
มากดู ฯ

---

๑๗ ยานทานานุโมทนาคาถา

อนฺนำ ปานำ วตฺถำ ยานำ
มาลา คนฺธำ วิเลปนำ
เสยฺยาวสถำ ปทีเปยฺยำ
ทานวตฺถู อิเม ทส ฯ

ทานวัตถุ ๑๐ อย่างเหล่านี้ คือ ข้าว, น้ำ, ผ้า, ยาน, ระเบียบดอกไม้, ของหอม, เครื่องลูบไล้, ที่นอน, ที่พักอาศรัย, เครื่องประทีป ฯ

อนฺนโท พลโท โหติ
ผู้ให้ของกิน ชื่อว่าให้กำลัง

วตฺถโท โหติ วณฺณโท
ผู้ให้ผ้า ชื่อว่าให้วรรณะ

ยานโท สุขโท โหติ
ผู้ให้ยาน ชื่อว่าให้ความสุข

ทิปโท โหติ จกฺขุโท ฯ
ผู้ให้ประทีป ชื่อว่าให้จักษุ ฯ

มนาปทายี ลภเต มนาปํ
ผู้ให้ของที่พอใจ ย่อมได้ของที่พอใจ

อคฺคสฺส ทาตา ลภเต ปุนคฺคํ
ผู้ให้วัตถุอันเลิศ ย่อมได้วัตถุอันเลิศ

วรสฺส ทาตา วรลาภี จ โหติ
ผู้ให้ของดี ย่อมได้ของดี

เสฏฺฐนฺทโท เสฏฺฐมุเปติฐานํ ฯ
ผู้ให้ฐานะอันประเสริฐ ย่อมเข้าถึงฐานะอันประเสริฐ ฯ

อคฺคทายี วรทายี
นรใดให้ของที่เลิศ ให้ของที่ดี

เสฏฺฐทายี จ โย นโร
แลให้ฐานะอันประเสริฐ

ทิฆายุ ยสวา โหติ
นรนั้นเกิดในที่ใด ๆ ย่อมเปนผู้มี

ยตฺถ ยตฺถุปปชฺชติ ฯ
อายุยืน มียศ ในที่นั้น ๆ ฯ

เอเตน สจฺจวชฺเชน
ด้วยสัจจวาจาภาษิตนี้

สุวตฺถิ โหตุ สพฺพทา
ขอความสวัสดี แลความสุขอันเกิด

อาโรคิยสุขญฺเจว
แต่ความไม่มีโรค แลอนามัย คือ

กุสลญฺจ อนามยํ
ความปราศจากทุกขพยาธิ สตวก

ดาย จงมี (แก่ท่านทั้งหลาย)
ทุกเมื่อ ฯ

สิทฺธมตฺถุ สิทฺธมตฺถุ
สิทฺธมตฺถุ อิทำ ผลำ
เอตสฺมำ รตนตฺตยสฺมำ
สมฺปสาทนเจตโส ฯ

ขอผลแห่งจิตต์ที่เลื่อมใสในพระรัตน
ตรัย์นี้ จงเปนผลสำเร็จ จงเปนผล
สำเร็จ จงเปนผลสำเร็จ ฯ

คาถาพิธี

๑ คาถาจตุเทียนชัย

พุทฺโธ สพฺพญฺญุตญาโณ	พระพุทธเจ้ามีพระสัพพัญญุตญาณ
ธมฺโม โลกุตฺตโร วโร	พระธรรมประเสริฐ เปนโลกุตตระ
สงฺโฆ มคฺคผลฏฺโฐ จ	พระสงฆ์เปนผู้ตั้งอยู่ในมรรคแลผล
อิจฺเจตํ รตนตฺตยํ	รวมรตนะเปนสาม ดังนี้
เอตสฺส อานุภาเวน	ด้วยอานุภาพแห่งรตนะตรัยนี้
สพฺพทุกฺขา อุปทฺทวา	ทุกข์ทั้งปวง อุปัทวะทั้งหลาย
อนฺตรายา จ นสฺสนฺตุ	แลอันตรายทั้งหลาย จงเสื่อมสูญไป
สพฺพโสตฺถิ ภวนฺตุ เต ฯ	ขอความสวัสดิทั้งปวง จงมีแก่ท่าน ฯ

๒ คาถาตับเทียนชัย

นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี
พุทฺโธ เม สรณํ วรํ พระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งอันประเสริฐ
ของข้าพเจ้า
เอเตน สจฺจวชฺเชน ด้วยความกล่าวสัตย์นี้
โหตุ เต ชยมงฺคลํ ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน
นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี
ธมฺโม เม สรณํ วรํ พระธรรมเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของ
ข้าพเจ้า
เอเตน สจฺจวชฺเชน ด้วยความกล่าวสัตย์นี้
โหตุ เต ชยมงฺคลํ ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน
นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี
สงฺโฆ เม สรณํ วรํ พระสงฆ์เป็นที่พึ่งอันประเสริฐของ
ข้าพเจ้า
เอเตน สจฺจวชฺเชน ด้วยความกล่าวสัตย์นี้
โหตุ เต ชยมงฺคลํ ฯ ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน ฯ

ยงฺกิญฺจิ วิตฺตํ อิธ วา หุรํ วา ทรัพย์เครื่องปลื้มใจอันใดอันหนึ่ง
ในโลกนี้แลในโลกอื่นก็ดี
สคฺเคสุ วา ยํ รตนํ ปณีตํ หรือรตนะอันใดอันประณีตในสวรรค์

น โน สมำ อตฺถิ ตถาคเตน
วัตถุอันนั้นจะเสมอด้วยพระตถาคต เจ้าย่อมไม่มี

อิทมฺปิ พุทฺเธ รตนำ ปณีตำ
แม้อันนี้เปนรตนะอันประณีต ในพระพุทธเจ้า

เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ
ด้วยคำสัตย์นี้ขอความสวัสดีจงมี

ขยำ วิรำคำ อมตำ ปณีตำ
พระศากยมุนีเจ้า มีพระทัยดำรงมั่น ได้บัลลุธรรมอันใด เปนที่สิ้นไป แห่งกิเลส เปนที่สำรอกกิเลสเปน ธรรมอันไม่ม้วยมรณ์ เปนธรรม อันประณีต

ยทชฺฌคา สกฺยมุนี สมาหิโต
สิ่งใดสิ่งหนึ่ง เสมอด้วยพระธรรม นั้น ย่อมไม่มี

น เตน ธมฺเมน สมตฺถิ กิญฺจิ
แม้อันนี้ เปนรตนะอันประณีต ในพระธรรม

อิทมฺปิ ธมฺเม รตนำ ปณีตำ
ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมี

เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ
พระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐ ทรงสรรเสริญแล้ว ซึ่งสมาธิอันใด ว่าเปนธรรมอันสอาด

ยมฺพุทฺธเสฏฺโฐ ปริวณฺณยี สุจิำ
บัณฑิตทั้งหลาย กล่าวแล้วซึ่งสมาธิอันใด ว่าเปนอนันตริกะให้ผลโดยลำดับ

สมาธิมานนฺตริกญฺญมาหุ

สมาธินา เตน สโม น วิชฺชติ
อิทมฺปิ ธมฺเม รตนำ ปณีตำ

สมาธิอื่นเสมอด้วยสมาธินั้นย่อมไม่มี
แม้อันนี้ เปนรตนะอันประณีตใน
พระธรรม

เอเตน สจฺเจน สวตฺถิ โหตุ
เย ปุคฺคลา อฏฺฐ สตำ ปสฏฺฐา
จตฺตาริ เอตานิ ยุคานิ โหนฺติ

ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดี จงมี
บุทคลทั้งหลายเหล่าใด แปดจำพวก
สิ่คู่ อันสัปบุรุษทั้งหลาย สรรเสริญ
แล้ว

เต ทกฺขิเณยฺยา สุคตสฺส สาวกา

บุทคลทั้งหลายเหล่านั้น เปนสาวก
ของพระสุคต ควรแก่ทักษิณาทาน

เอเตสุ ทินนานิ มหปผลานิ

ทานทั้งหลาย อันบุทคลถวายแล้ว
ในท่านเหล่านั้น ย่อมเปนของมีผล
มาก

อิทมฺปิ สำเฆ รตนำ ปณีตำ

แม้อันนี้เปนรตนะอันประณีต ใน
พระสงฆ์

เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ
เย สุปฺปยุตฺตา มนสา ทฬฺเหน
นิกฺกามิโน โคตมสาสนมฺหิ

ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมี
อริยบุทคลทั้งหลายเหล่าใดในศาสนา
พระโคดมเจ้าประกอบแล้วดี มีใจ
มั่นคง มีความใคร่ออกไปแล้ว

เต ปตฺติปตฺตา อมตำ วิคยฺห

อริยบุทคลทั้งหลายเหล่านั้นถึงแล้ว
ซึ่งพระอรหัตตผลที่ควรถึง หยั่งเข้า
สู่พระนิพพาน

ลทฺธา มุธา นิพฺพุติ ภุญฺชมานา ได้ซึ่งความดับกิเลสโดยเปล่าๆไม่ต้องชักช้าแล้วเสวยผลอยู่

อิทมฺปิ สงฺเฆ รตนํ ปณีตํ แม้อันนี้เป็นรตนะอันประณีต ในพระสงฆ์

เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมี

ขีณํ ปุราณํ นวํ นตฺถิ สมฺภวํ กรรมเก่าของพระอริยบุทคลเหล่าใดสิ้นแล้ว กรรมใหม่ย่อมไม่มีปรากฏ

วิรตฺตจิตฺตายตึเก ภวสฺมึ พระอริยบุทคลเหล่าใด มีจิตต์อันหน่ายแล้วในภพต่อไป

เต ขีณพีชา อวิรูฬฺหิฉนฺทา พระอริยบุทคลเหล่านั้น มีพืชอันสิ้นแล้ว มีความพอใจงอกไม่ได้แล้ว

นิพฺพนฺติ ธีรา ยถายมฺปทีโป เป็นผู้มีปัญญา ย่อมปรินิพพานเหมือนประทีปอันดับไปฉะนั้น

อิทมฺปิ สงฺเฆ รตนํ ปณีตํ แม้อันนี้ เป็นรตนะอันประณีตในพระสงฆ์

เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ ฯ ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมีฯ

สพฺพโรควินิมุตฺโต จงพ้นจากโรคทั้งปวงด้วย

สพฺพสนฺตาปวชฺชิโต จงพ้นจากความเดือดร้อนทั้งปวงด้วย

สพฺพเวรมติกฺกนฺโต จงล่วงซึ่งเวรทั้งปวงด้วย

ยถา ทีโป ฯ นิพฺพุโต ฯ เหมือนดวงประทีปดับไปฉะนั้น ฯ

---

๓ คาถาจุดเทียนชัยสำหรับพิธีพรุณสาตร

พุทฺโธ สพฺพญฺญุตญาโณ
ธมฺโม โลกุตฺตโร วโร
สงฺโฆ มคฺคผลฏฺโฐ ฯ
อิจฺเจตํ รตนตฺตยํ
เอตสฺส อานุภาเวน
เทโว วสฺสตุ กาลโต
วสฺสนฺตรายา มาเหสุ
สพฺพโสตฺถิ ภวนฺตุ โน ฯ

พระพุทธเจ้ามีพระสัพพัญญุตญาณ
พระธรรมประเสริฐเปนโลกุตตระ
พระสงฆ์เปนผู้ตั้งอยู่ในมรรคแลผล
รวมรตนะเปนสาม ดังนี้
ด้วยอานุภาพ แห่งพระรตนะตรัยนี้
ขอฝนจงตกตามฤดูกาล
อันตรายแห่งฝนทั้งหลายอย่าได้มีแล้ว
ขอความสวัสดิทั้งปวง จงมีแก่เรา
ทั้งหลาย ฯ

๔ คาถาสวดพระราชพิธีพรุณสาตร

ภควา อรหํ สมฺมา
สมฺพุทฺโธ ญายินํ วโร
อุตฺตโม อิทฺธิมนฺตานํ
สตฺเตสฺวาภิทยาลุโก

สมเด็จพระผู้มีพระภาคอรหันตสัม
มาสัมพุทธเจ้า ประเสริฐกว่าบุทคล
ผู้มีฌานทั้งหลาย
เปนยอดของผู้มีฤทธิ์ทั้งหลาย
มีพระหฤทัยเต็มไปด้วยความเอ็นดู
ยิ่งในสัตว์ทั้งหลาย

สาวตฺถิยเมกทา เหส
พุทฺโธ เชตวนำ วสำ
อนาถปิณฺฑิการาเม
วสฺสมูปคโต อหุ

คราวหนึ่งพระองค์เสด็จจำพรรษา
อยู่ในเชตวนารามของอนาถบิณฑิก
เศรษฐี ในกรุงสาวัตถี

ตทา ทุพฺภิกฺขภยา สุกฺขา
สพฺพา โกสลภูมิโย

ครั้งนั้น ภูมิภาคทั้งหลายในโกศล
ชนบทเกิดฝนแล้งแห้งผากทุกตำบล

มหนฺตมาสิ ทุพฺภิกฺขำ
ทุกฺขำ มหาชนสฺส จ

แลทุพภิกขภัยอันเป็นทุกข์อย่างใหญ่
ได้มีแก่มหาชน

ปิณฺฑาย จ ปวิสนฺตำ
ภควนฺตำ ตหิ ตหิ
วสฺสำ วสฺสาปนตฺถาย
อภิยาจิ มหาชโน

มหาชนจึงทูลวิงวอนพระผู้มีพระภาค
เข้า ผู้เสด็จเข้าไปบิณฑบาตในที่
นั้น ๆ เพื่อให้เสด็จอยู่จำพรรษา

ตสฺมิ ปฏิจฺจ การุญฺญำ
พุทฺโธ เชตวนำ คโต

พระพุทธองค์ทรงอาศรัยความกรุณา
ในมหาชนนั้น ได้เสด็จไปยังพระ
เชตวันแล้ว

สุกฺขาย โปกฺขรณฺยาทิ
ติเร ฐิโต นหายิตุ
นิวาเสตฺวา ตตฺเถเกน
อนฺเตโนทกสาฏกํ
เอเกน จ ปารุยิตฺวา
โสปาเณ ภควา ฐิโต

ประทับยืนที่ขอบสระโบกขรณีแห้ง
ทรงนุ่งผ้าสำหรับสรงด้วยชายข้าง
หนึ่ง แลทรงห่มด้วยชายข้างหนึ่ง
ประทับยืนบนบันได เพื่อจะสรง
ในสระโบกขรณีนั้น

อถ ปจฺฉิมาย ทิสาย
มหาเมโฆ สมุฏฐหิ

ทีนั้น มหาเมฆได้ตั้งเค้าขึ้นทางทิศ
บัศจิม

ตโต ตาว วสฺสิ วสฺสํ
ยาวตฺโถ อาสิ ปูริโต

แล้วยังฝนให้ตกจนเต็มที่ ตาม
ความต้องการ

ตสฺส เตนานุภาเวน
วิสฺสุเตนวิทานิยี
เทโว วสฺสตุ กาเรน
สมิทฺธํ เนตุ เมทนึ

ด้วยพระอานุภาพนั้น ของ พระองค์
ที่ปรากฏแล้วจนถึงทุกวันนี้
ขอฝนจงตกตามฤดูกาล
จงนำพืนแผ่นดินสู่ความสำเร็จประ
โยชน์ (ด้วยน้ำฝน)

มหาการุณิโก นาโถ
อตฺถาย สพฺพปาณินํ
ปูเรตฺวา ปารมี สพฺพา
ปตฺโต สมฺโพธิมุตฺตมํ

พระยรมโลกนาถ มีพระกรุณาใหญ่
ยังบารมีทั้งสิ้นให้เต็มแล้ว เพื่อ
ประโยชน์แก่สัตว์ทั้งปวง
ได้บัลลุสัมโพธิญาณ อันอุดมแล้ว

เอเตน สจฺจวชฺเชน
เทโว วสฺสตุ ธมฺมโต
มหาการุณิโก นาโถ
หิตาย สพฺพปาณินํ
ปูเรตฺวา ปารมี สพฺพา
ปตฺโต สมฺโพธิมุตฺตมํ
เอเตน สจฺจวชฺเชน
เทโว วสฺสตุ กาลโต
มหาการุณิโก นาโถ
สุขาย สพฺพปาณินํ
ปูเรตฺวา ปารมี สพฺพา
ปตฺโต สมฺโพธิมุตฺตมํ
เอเตน สจฺจวชฺเชน
เทโว วสฺสตุ ฉานโต
สุภูโต จ มหาเถโร
มหากาโย มโหทโร
นิลวณฺโณ มหาเตโช
ปวสฺสนฺตุ วลาหกา

ด้วยความกล่าวสัตย์นี้
ขอฝนจงตกตามธรรม
พระธรรมโลกนาถ มีพระกรุณาใหญ่
ยังบารมีทั้งสิ้นให้เต็มแล้ว เพื่อ
ความเกื้อกูลแก่สัตว์ทั้งปวง
ได้บัลลุสัมโพธิญาณอันอุดมแล้ว
ด้วยความกล่าวสัตย์นี้
ขอฝนจงตกตามฤดูกาล
พระธรรมโลกนาถ มีพระกรุณาใหญ่
ยังบารมีทั้งสิ้นให้เต็มแล้ว เพื่อ
ความสุขแก่สัตว์ทั้งปวง
ได้บัลลุสัมโพธิญาณ อันอุดมแล้ว
ด้วยความกล่าวสัตย์นี้
ขอฝนจงตกตามฐานะ
อนึ่ง พระมหาเถระชื่อสุภูต
มีกายล่ำสัน มีท้องพลุ้ย
มีผิวดังนิล มีเดชมาก
ด้วยเดช แห่งพระมหาเถรนั้น
พลาหกเทพบุตรทั้งหลายจงให้ฝน
ตกลงเถิด.

ฉนฺนา เม กุฏิกา สุขา นิวาตา	กุฏิทั้งหลายของเรา มุงบังแล้วอยู่ สบาย กันลมได้
วสฺส เทว ยถาสุขํ	ดูกรเทพบุตร ท่านจงให้ฝนตกตามสบายเถิด
จิตฺตํ เม สุสมาหิตํ วิมุตฺตํ อาตาปี วิหรามิ วสฺส เทวาติ	จิตต์ของเราตั้งมั่นดี พ้นพิเศษแล้ว เรามีความพากเพียรอยู่ ขอท่านจงให้ฝนตกเถิด เทพบุตร
อนุสฺสริตฺวา สตํ ธมฺมํ ปรมตฺถํ วิจินฺตยํ อกาสึ สุจฺจกิริยํ	เราตามระลึกถึงธรรมของสัปบุรุษแล้ว คิดค้นอยู่ซึ่งอรรถอันยิ่ง ได้ทำสัจกิริยา
ยํ โลเก ธุวสสฺสตํ ยโต สรามิ อตฺตานํ ยโต ปตฺโตสฺมิ วิญฺญุตํ	ใดเปนธรรมมั่นคงยั่งยืนในโลก เมื่อใด เราระลึกถึงตนได้ เมื่อใด เราถึงความเปนผู้รู้เดียงสา
นาภิชานามิ สญฺจิจฺจ เอกปาณมฺปิ หึสิตา	เมื่อนั้น เรารู้ตัวอยู่ ไม่ได้แกล้งเบียดเบียนสัตว์แม้ตัวเดียว
เอเตน สจฺจวชฺเชน ปชุนฺโน อภิวสฺสตุ อภิตฺถนยํ ปชุนฺน	ด้วยความกล่าวสัตย์นี้ ขอมหาเมฆจงให้ฝนตกเถิด ดูกรปชุนนเทพบุตร ท่านจงคำรามให้ฝนตก

นิธิ กากสฺส นาสย
กากำ โสกาย รนฺเธหิ
มจฺเฉ โสกา ปโมจย.

ยังขุมทรัพย์ของกาให้ฉิบหาย
ท่านจงรุกรานกาเสียด้วยความโศก
จงปลดเปลื้องปลาทั้งหลายจากความโศก

สห กเต สจฺจวเร
ปชุนฺโน อภิวสฺสิย

เมื่อความสัตย์อันประเสริฐ เราได้ทำแล้ว ฝนได้ตกลงพร้อมกับสัจกิริยานั้น

ถลำ นินฺนญฺจ ปูเรนฺโต
ขเณน อภิวสฺสิย

ตกพักเดียว ทำที่ดอนแลที่ลุ่มให้เต็ม

เอวรูปำ สจฺจกิริยำ
กตฺวา วิริยมุตฺตมำ
วสฺสาเปสิ มหาเมฆำ
สจฺเจเตชพลสฺสิโต

เราอาศรัยเดชแลกำลังแห่งสัจจะแล้วทำสัจกิริยาเห็นปานนี้ แลความเพียรอันอุดม ได้ยังมหาเมฆให้หลั่งน้ำฝนลงแล้ว

สจฺเจน เม สโม นตฺถิ
เอสา เม สจฺจปารมิติ ฯ

สิ่งที่เสมอด้วยสัจจะของเราไม่มี นี่เปนสัจจบารมีของเรา ดังนี้ ฯ

๕ คาถาขอฝน

สมฺพุทฺธมุตฺตมมุฬารมนนฺต-
ญาณํ
สตฺตุตฺตมํ ทสพลํ กรุณาธิวาสํ
สกฺการภาชนมภาชนมคฺคณานํ
สทฺธาณเตน สตตํ สิรสา นมามิ

ข้าพเจ้าขอนมัสการเนื่อง ๆ ด้วย
เศียรเกล้า ซึ่งพระทศพลสัมพุทธ
เจ้าผู้อุดมเลิศ มีพระญาณหาที่สุด
มิได้ เปนผู้สูงสุดในหมู่สัตว์ทนทานได้
ด้วยพระกรุณาเปนที่รองรับสักการะ
ไม่เปนภาชนะแห่งกิเลสเครื่องยั่ว
ยวนใจ ตามความบังคับแห่งศรัทธา

วิรํ วิสารทมปารคุณมฺพุราสึ
ถิรนฺถโรปมธิตึ ถิรธมฺมกายํ
ปรคตํ ภวภยากรสาครสฺส
สารญฺเชสุ สุคตํ สิรสา นมามิ

ข้าพเจ้าขอนมัสการด้วยเศียรเกล้า
ซึ่งพระสุคตเจ้า ผู้แกล้วกล้าองอาจ เปนที่รวมแห่งคุณไม่มีที่สุด
คุขแม่น้ำ เปนนักปราชญ์ผู้มีปรีชา
เปรียบด้วยแผ่นดิน มีพระธรรม
กายมั่นคง ถึงฝั่งแห่งสาครอันเปน
แดนเกิดแห่งภัยคือภพ เปนผู้
ประเสริฐในหมู่ชน

โลเกกจกฺขุมตฺลามลปญฺจกฺขุ
โลเกกสารมชรามรธมฺมสารำ
โลเกกพนฺธุมรวินฺทุสหายพนฺธุ
โลเกกจารุตีลกำ สิรสา นมามิ

ข้าพเจ้าขอนมัสการ ด้วยเศียรเกล้า
ซึ่งพระโลกนาถเจ้า ผู้เปนดวงตา
อันเอกของโลก มิพระจักษุห้าดวง
กระจ่างหาที่เปรียบมิได้ มิพระคุณ
ควรรลึกอันเอกในโลก มิธรรมอัน
ไม่แก่ไม่ตายเปนแก่นสาร เปนเผ่า
พันธุ์แห่งอรพินทุสหาย ซึ่งเปนเผ่า
พันธุ์เอกในโลก ผู้เปนเอกจารุตีลก
ในโลก

วิโตปมานมปมาณปนาถนาถำ
สุทฺธำ สุสุทฺธนยนำ นยนาภิรามำ
สำสารจกฺกมถนำ วรธมฺมจกฺกำ
จกฺกงฺกิโตรุจรณำ สิรสา นมามิ

ข้าพเจ้าขอนมัสการ ด้วยเศียรเกล้า
ซึ่งพระโลกนาถเจ้า ผู้ปราศจากเหตุ
ที่ควรดูหมิ่น เปนที่พึ่งของผู้อนาถา
ไม่มีประมาณ ผู้หมดจด มิพระ
เนตรอันหมดจดดี เปนที่อภิรมย์
แห่งนัยนา มีจักร คือ ธรรมอัน
ประเสริฐ ทรงย่ำยีสงสารจักรเสีย
ได้ มิพระอุรุสำหรับเที่ยวไปกำหนด
ด้วยจักร

เนกฺขมฺมมนฺตพลวาริตราคยกฺขํ
เมตฺตมฺพุสา สมิตโกธมหาหุตาสํ
ปญฺญาปทีปหตโมหมหนฺธการ์ํ
โลกตฺถจารุปฏฺฐรํ สิรสา นมามิ

ข้าพเจ้าขอนมัสการด้วยเศียรเกล้า
ซึ่งพระโลกนาถเจ้าผู้มียักษ์ คือ
ความกำหนัด อันพระองค์ทรงห้าม
เสียแล้ว ด้วยกำลังแห่งมนต์คือ
เนกขัมมะ ผู้มีไฟกองใหญ่คือความ
โกรธอันดับแล้ว ด้วยน้ำ คือพระ
เมตตา มีความมีดมนท์ใหญ่หลวง
คือโมหะ อันขจัดแล้วด้วยประทีป
คือพระปัญญา ผู้เป่นดุจกองทอง
อันเปนประโยชน์แก่โลก

สทฺธมฺมราชมปราชิตธมฺมเสนํ
สทฺธมฺมเตชหตมารสุโมรเสนํ
สทฺธมฺมเทสนมโนหรเภริโฆสํ
สทฺธมฺมสารมกุฏฺ สิรสา นมามิ

ข้าพเจ้าขอนมัสการ ด้วยเศียรเกล้า
ซึ่งพระโลกนาถเจ้า ผู้เปนสัทธรรม
ราชา มีธรรมเสนาอันไม่พ่ายแพ้
ทรงผจญมารและเสนามารผู้เหี้ยม
หาญด้วยเดชแห่งพระสัทธรรม มี
พระสัทธรรมเทศนา อันกึกก้องดุจ
เภรีเปนที่ยินดี มีพระสัทธรรม
อันอุดมเปนมกุฎ

ยุตฺตำ คุเณหิ สกเลหิ สุนิมฺมเลหิ
โทเสหิ มุตฺตมขิเลหิ สวาสเนหิ
พฺยามปฺปภาขจิตภาสุรลกฺขณาภา—
มาโลปโสภิตตนุ์ สิรสา นมามิ

ข้าพเจ้าขอนมัสการ ด้วยเศียรเกล้า
ซึ่งพระโลกนาถเจ้า ผู้ประกอบด้วย
พระคุณทั้งสิ้น ปราศจากมลทิน
สอาด บำราศโทษทั้งมวญ กับทั้ง
วาศนา มิพระสริระประดับด้วยพระ
รัศมิข้างสะวา งามสง่าด้วยระเบียบ
แห่งรัศมิ ที่เปนลักษณของผู้มิแสง
สว่าง

ปญฺญาทิวากรวินิคฺคตเทสนาภา—
นิทฺธูตสพฺพปรวาทฆนนฺธการ์
การุญฺญวารินิวาริตโลกตาป์
ทุกฺขคฺคิชาลวิสร์ สิรสา นมามิ

ข้าพเจ้าขอนมัสการ ด้วยเศียรเกล้า
ซึ่งพระโลกนาถเจ้า ผู้ทรงกำจัด
ปรวาททั้งปวง อันทำความมิดคลุม
ด้วยดวงอาทิตย์ คือพระปัญญา
แลแสงสว่าง คือเทศนาอันพร่าออก
ทรงดับเสียซึ่งกลุ่มแห่งเปลวเพลิง
คือทุกข์ อันทำให้โลกเร่าร้อน ด้วย
วาริ คือพระการุญญภาพ

เฉยฺยญฺชนำ สกลเมว ปริคฺคหิตำ
ชาตาหิ ญาณกรุณาหิ มหาชวาหิ
โลกสฺส ทุกฺขมวธุยฺย สุขปฺปทาย
โลกคฺคนาถมตุลำ สิรสา นมามิ

ข้าพเจ้าขอนมัสการ ด้วยเศียรเกล้า
ซึ่งพระโลกนาถเจ้า ผู้ทรงสงเคราห์
ชนที่ตรัสรู้ทั้งสิ้นทีเดียว ด้วยพระ
ญาณแลพระกรุณาอันไวมาก ผู้
ทรงบำบัดทุกข์แล้วประทานสุข แก่
สัตวโลก เปนอรรคนาถะของโลก
หาผู้เปรียบปานมิได้

พฺยามปฺปภาวลยารุสุรินฺทจาปำ
อุณฺณารุรำสิวิสรุชุชลวิชฺชุชาลำ
ธมฺมมฺพุวุฏฺฐิชนิตำ มิตสาธุสสฺสำ
สพฺพญฺญุเมฆมนฆำ สิรสา นมามิ

ข้าพเจ้าขอนมัสการ ด้วยเศียรเกล้า
ซึ่งพระโลกนาถเจ้า ผู้ทรงวลัยคือ
พระรัศมีข้างละวา ดุจแลงศรทอง
ของจอมสุรโยธิน มีช่อแห่งพระ
รัศมีที่พระอุณาโลมอันรุ่งเรือง ดุจ
พระกายฟ้าแลบ ทรงยังน้ำฝน คือ
ธรรมให้เกิด มีเข้ากล้าคือความดี
อันทรงตวงแล้ว มีเมฆคือพระสัพ
พัญญูอันหาค่ามิได้

ปาโปปตาปนปรนฺนปรนฺตปนฺตำ
อจฺจนฺตสนฺตชนนำ ชนนำ ชนคฺคำ
สมฺภคฺคสพฺพปปกำ สรณญฺชนานำ
สพฺพาภิภุำ ทสพลำ สิรสา นมามิ

ข้าพเจ้าขอนมัสการ ด้วยเศียรเกล้า
ซึ่งพระทศพลเจ้า ผู้มีอันยังบาป
ให้เร่าร้อนเป็นเบื้องน่า ไม่ทำผู้อื่น
ให้เดือดร้อนมีความเกิดอันรงับโดย
ส่วนเดียว ผู้เป็นชนกแห่งสังฆร
ตนะ เป็นยอดของชน ทรงขจัด
โทษเสร้าหมองทั้งปวงเสีย เป็นที่
รลึกของชนทั้งหลาย เป็นใหญ่
ในธรรมทั้งปวง

สุคตมมิตพุทฺธิ โลกนาถำ
นมิตฺวา
กุสลมุปจิตำ ยนฺเตน เตชสฺสเทน

กุศลอันใด ที่ข้าพเจ้านมัสการพระ
สุคตโลกนาถ ผู้มีพระปัญญานับ
ไม่ได้ สร้างสมไว้แล้ว ด้วยเดช
อันกล้าแข็งแห่งกุศลนั้น

วิลยมุปนยนฺตโรคทุพฺภิกฺขทุกฺขา

ขอโรคทุพภิกขภัยแลทุกข์ทั้งหลาย จงถึงความพินาสไป

วิปุลสลิลธารา วสฺสิโน โหนฺตุ เมฆา ฯ

ขอเมฆาอันมีสลิลธาราอันไพบูล จงยังฝนให้ตกลงเถิด ฯ

---

๖ คาถาพืชมงคล

นโม ตสฺส ภควโต

ขอนอบน้อมแต่พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น

สุนิพฺพุตสฺส ตาทิโน

ผู้เสด็จนิพพานดีแล้ว ยังมีพระคุณคงที่

สมฺมาวิรุฬฺหธมฺมสฺส

มีพระธรรมงอกงาม โดยชอบแล้ว

สาวกานำ ปรมฺปรา

เพราะอันนำสืบ ๆ มาแห่งพระสาวกทั้งหลาย

ตสฺส ปารมิเตเชน

ด้วยเดชแห่งบารมีของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น

สทฺธมฺโม อมตปฺผโล

พระสัทธรรมมีอมตเป็นผล

เกฺลสสนฺตาปวูปณฺเหยี

ย่อเจริญขึ้นในโลก แม้ร้อนระงม

โลเก รูหติ ชานโส

ด้วยความแผดเผาแห่งกิเลส ตามฐานะ

ตำ โข พุทฺธำ ภควนฺตำ
สสทฺธมฺมำ สสาวกำ
อภิวนฺทิย ปูเชตฺวา
สุเขตฺเต รตนตฺตเย
โรเปม ปุญฺญพีชานิ
ญาณสฺส สาธกานิ โน

โลเก ทุกฺขสฺส โลกมฺหา
สมฺมา นิสฺสรณสฺส จ

นานปฺปกาโรปการ-
ผลานำ ยุตฺตกาลโต
ทิฏฐธมฺเม สมฺปราเย
อปราปริเยปิ จ
ยญฺเจตฺถ ทิฏฐธมฺมสมฺ
ผลานำ สมฺปทายกำ
ปวุตฺตำ ปุญฺญวีชำ ยำ
เหตุ ตำ อิชฺฌิตปฺผลำ

เราทั้งหลาย อภิวาทบูชาแล้ว ซึ่ง
พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ทั้งพระ
สัทธรรม ทั้งพระสาวก
ชื่อว่าหว่านพืช คือบุญทั้งหลาย
ในพระรัตนะตรัยอันเปนเขตดี
พืชคือบุญนั้นเปนเครื่องยังญาณของ
เราทั้งหลาย ให้สำเร็จด้วย
ยังความทำที่สุดแห่งทุกข์ในโลกให้
สำเร็จด้วย ยังความหลีกออกจาก
โลกโดยชอบให้สำเร็จด้วย
พืชคือบุญ มอบให้ซึ่งผลเปนอุปการะ
มีประการต่าง ๆ ตามกาลอันเหมาะ
ในทิฏฐธรรมด้วย ในสัมปรายภพ
ด้วย ทั้งในภพต่อ ๆ ไปด้วย
ส่วนพืชคือบุญชนิดใด ๆ มอบให้
ซึ่งผลทั้งหลาย ในทิฏฐธรรมนี้
ที่เราได้หว่านไว้แล้ว
ขอพืชคือบุญนั้น ๆ จงให้ผลที่เรา
ปรารถนาแล้ว

กาเล สมฺมา วิรูหนฺตุ
มา วินสฺสนฺติ สพฺพโส
ปุพฺพณฺณาปรณฺณวิชานิ
อิมานิ อิทิสานิ จ
ยานิ อิมสฺมิ ปวุตฺตานิ
สยามรฏฺเช ตหิ ตหิ

ภาสิตำ พุทฺธเสฏฺเฐน
สจฺจำ โลกคฺควาทินา

สทฺธา พีชำ ตโป วุฏฺฐิ
ปญฺญา เม ยุคนงฺคลำ
หิริ อีสา มโน โยตฺตำ
สติ เม ผาลปาจนำ
กายคุตฺโต วจีคุตฺโต

อาหาเร อุทเร ยโต
สจฺจำ กโรมิ นิทฺทานำ
โสรจฺจำ เม ปโมจนำ
วิริยำ เม ธุรโธรยฺหำ

พืชพันณพืชและปรันณพืชทั้งหลาย
เหล่าใด ที่กสกนิกรทั้งหลายหว่าน
ไว้แล้วในที่นั้น ๆ ในสยามรัฐนี้
ขอพืชพันณพืช และปรันณพืช
ทั้งหลายเช่นนี้เหล่านี้ จงงอกงาม
ดี ตามฤดูกาลเกิด อย่าเสียไป
โดยประการทั้งปวงเลย

คำสัตยอันพระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐที่
สุด เปนอรรควาทีในโลก ได้ตรัส
ไว้แล้วว่า
ศรัทธาเปนดังพืช ตบะเปนดังฝน
ปัญญาของเราเปนดังแอกและไถ
หิริเปนดังงอนไถ ใจเปนดังเชือก
สติของเราเปนดังผาลและปฏัก
เรามีกายอันคุ้มครองแล้ว มีวาจา
อันคุ้มครองแล้ว
รวังแล้วซึ่งอาหารในท้อง
กระทำสัจจะให้เปนเหตุ
โสรัจจะเปนดังความว่าง
วิริยะของเราเปนดังการนำแอกไป

โยคกฺเขมาธิวาหนำ	ความเกษมจากโยคะเปนดังการ
	เสร็จกิจ
คจฺฉติ อนิวตฺตนฺตำ	บุทคลไปในคติใดย่อมไม่เสร้าโศก
ยตฺถ คนฺตฺวา น โสจติ	เขาย่อมไปสู่คตินั้น ไม่กลับ
เอวเมสา กสิ กฏฺฐา	นานั้นอันบุทคลไถแล้วอย่างนี้
สา โหติ อมตปฺผลา	ย่อมเปนที่มีอมตะเปนผล
เอตำ กสิ กสิตฺวาน	บุทคลไถแล้วซึ่งนานั้น
สพฺพทุกฺขา ปมุจฺจติ	ย่อมพ้นจากทุกข์ทั้งปวง
เอเตน สจฺจวชฺเชน	ด้วยความกล่าวสัตย์นี้
ปวุตฺตา พิชชาติโย	บุพพัณณพืชแลอปรัณณพืชทั้งหลาย
ปุพฺพณฺณา จาปรณฺณา จ	ที่หว่านไว้แล้ว ในที่นั้น ๆ จงงอกขึ้น
วิรุหนฺตุ ตหิ ตหิ	
ราชาณกฺเขตฺตภูตสฺมิ	ต้นไม้ผลทั้งหลาย ในภูมิณฑล
สพฺพตฺถ ภูริมณฺฑเล	ทั้งปวง ซึ่งเปนพระราชอาณาเขตร
ปุปฺผภารผลินฺทิ—	จงทรงไว้ซึ่งดอกแลผลเปนกลุ่มช่อ
ธรา โหนฺเตฺวว สพฺพโส	โดยประการทั้งปวงเทอญ
ภาสิตา ยมิมา คาถา	อนึ่งคาถาเหล่านี้ อันพระศาสดา
มูคผกฺเกน สตฺถุนา	ผู้หักรานเสียซึ่งความใบ้ ได้ทรง
	ภาษิตไว้ว่า

คาโว ตสฺส ปชายนฺติ
เขตฺเต วุตฺตำ วิรูหติ
วุตฺตานำ ผลมสฺนาติ
โย มิตฺตานำ น ทุพฺภติ

ผู้ใดไม่ประทุษร้ายมิตร โคทั้งหลาย
ของผู้นั้นย่อมตกลูก พืชที่หว่าน
ไว้ในนาย่อมงอกงาม ผู้นั้นย่อม
บริโภคผลแห่งพืชทั้งหลายที่หว่าน
ไว้แล้ว

วิรุฬฺหมูลสนฺตานำ
นิโคฺรธมิว มาลุโต
อมิตฺตา นปฺปสหนฺติ
โย มิตฺตานำ น ทุพฺภติ

ผู้ใดไม่ประทุษร้ายมิตร ศัตรูทั้ง
หลาย ย่อมข่มเหงผู้นั้นไม่ได้ เหมือน
ลมรังควานต้นไทรอันมีรากแลลำต้น
งอกงามแล้ว ไม่ได้ฉะนั้น

เอเตน จาปิ สจฺเจน
แม้ด้วยคำสัตย์นี้ด้วย

ปวุตฺตา พิชชาติโย
ปุพฺพณฺณา จาปรณฺณา จ
วิรูหนฺตุ ตหิ ตหิ

พุพพัณณพืช แลอปรัณณพืชทั้ง
หลาย ที่หว่านไว้แล้ว ในที่นั้น ๆ
จงงอกขึ้น

ราชาณกฺเขตฺตภูตสฺมึ
สพฺพตฺถ ภูริมณฺฑเล
สมฺปุณฺณา ผลปุปฺเผหิ
ปชายนฺตฺเวว สพฺพโส

ต้นไม้ผลทั้งหลาย ในภูริมณฑล
ทั้งปวง ซึ่งเป็นพระราชอาณาเขตร
งสมบูรณ์ด้วยผลและดอก เผล็ด
ออกโดยประการทั้งปวงทีเดียว

อมฺหากญฺจ มหาราชา
สยามินฺโท มหิปฺปติ

ก็สมเด็จพระมหาราชของพวกเรา
ผู้เป็นพระเจ้าแผ่นดินของสยาม

รฏฺฐํ สมฺมาภิปาเลนฺโต
สมฺพุทฺธสฺสาปิ สาสนํ
ราชาณกฺเขตฺตภูตสฺมึ
สกเล มหิมณฺฑเล
สพฺเพสมฺปิ นิวาสินํ
ปาณินํ สุขกามินํ
สุขํ วุฑฺฒิ ฯ ปฏิเกติ
เวปุลฺลญฺจานุปุพฺพโส
เอเตน จาปิ สจฺเจน
ปวุตฺตา พิชชาติโย
ปุพฺพณฺณา จาปรณฺณา จ
วิรูหนฺตุ ตหึ ตหึ

ทรงอภิบาลแว่นแคว้นโดยชอบ
ทั้งพระศาสนาของพระสัมพุทธเจ้าด้วย
ทรงปราถนาความสุขความเจริญแล
ความไพบูลย์ โดยลำดับ ๆ แก่
ประชาชนแม้ทั้งปวง ผู้อยากได้
ความสุข อาศรัยอยู่ในปฐพีมณฑล
ทั้งสิ้น อันเป่นพระราชอาณาเขต

ราชาณกฺเขตฺตภูตสฺมึ
สพฺพตฺถ ภูริมณฺฑเล
สมฺปุณฺณา วิปุลา โหนฺตุ
สมฺปชฺชนฺเตวฺว สพฺพโสติ ๑

แม้ด้วยคำสัตย์นี้ด้วย
พุพพัณณพืช แลอปรัณณพืชทั้ง
หลาย ที่หว่านไว้แล้ว ในที่นั้น ๆ
จงงอกขึ้น

ต้นผลไม้ทั้งหลาย ในภูริมณฑล
ทั้งปวง ซึ่งเปนพระราชอาณาเขต
จงเปนพฤกษาชาติสมบูรณ์ไพบูล
จงถึงพร้อมโดยประการทั้งปวงเทอญ ฯ